

Monitor implementatie Wet open overheid VNG

September 2024

Colofon

Tekst Grip op Informatie – Eunice Vink

© Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Den Haag, september 2024.

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Actieve openbaarmaking van elf categorieën.....	5
2. Technische oplossingen voor actieve openbaarmaking en openbaarmaking op verzoek.....	6
3. Gemeenschappelijke regelingen.....	6
Maar we gaan vooruit, toch?.....	6
Werkwijze vragenlijst monitor Wet open overheid	10
Verder met de uitkomsten.....	10
1. Heeft uw organisatie een Woo-contactpersoon?	11
2. Is in uw organisatie de verantwoordelijkheid voor de implementatie van de actieve openbaarmaking en openbaarmaking op verzoek én de verbetering van de informatiehuishouding belegd?	13
3. Heeft uw organisatie een nulmeting uitgevoerd ten behoeve van de Woo?	15
4. Hoeveel Woo-verzoeken zijn er in 2023 in uw organisatie binnengekomen tussen 1 januari 2023 en 1 januari 2024?	17
5. Hoeveel Woo-verzoeken werden binnen de gestelde termijn afgehandeld?	19
6. Bij hoeveel van het eerdergenoemde aantal verzoeken is contact opgenomen met de verzoeker over de precisering van het verzoek?	21
7. Heeft u al één of meerdere oplossingen voor het actief openbaren?	23
8. Welke van de onderstaande categorieën maakt u al actief openbaar?	25
9. Bent u van mening dat de informatiehuishouding op orde is in uw organisatie? (waarbij 1 slecht is en 5 goed)	27
10. Heeft uw organisatie een e-depotvoorziening of is uw organisatie aangesloten op een e-depotvoorziening?	29
11. Is binnen uw organisatie in elke applicatie de selectielijst / selectie ingevoerd?	30
12. Heeft u beheer geregeld op e-mailarchivering?	31
13. Een groot aantal organisaties gaf aan dat er "iets is of in de maak was". Wij vroegen hen: U geeft aan dat er beheer is op e-mailarchivering of dat dit in de maak is. Hoe gaat u de e-mail beheren?	32
14. Heeft u vernietiging geregeld over al uw data?	34
15. Heeft u het beheer van tekstberichten georganiseerd?	36
16. Heeft u een informatiebeheerplan in uw organisatie?	38
17. Heeft uw organisatie een kwaliteitssysteem in gebruik?	40
18. Heeft u tooling ten behoeve van anonimisering?	42

19. Heeft u een enterprise search tooling om uw gehele informatielandschap te kunnen doorzoeken ten behoeve van onder meer de afhandeling van Woo-verzoeken?	43
20. Metagegevens zijn belangrijk voor het snel terugvinden van informatie. Zeker voor blijvend te bewaren data. Heeft uw organisatie een metagegevensschema?	45
21. ACOI vroeg u: heeft uw organisatie al eens onder voorwaarde toegang gegeven tot niet-openbare informatie (artikel 5.7 Woo)?	49
22. ACOI vroeg: Heeft u algemeen beleid vastgesteld over de wijze waarop de organisatie documenten zoekt voor een Woo-verzoeker?	50
23. ACOI vroeg: Heeft u algemeen beleid vastgesteld over de wijze waarop de organisatie overlegt met een Woo-verzoeker?	51
24. ACOI vroeg u over welk onderdeel van de Woo zou u uw kennis en/of vaardigheden willen vergroten (kies één onderwerp)?	53
25. Wat kan het programma Grip op Informatie voor u doen?	55

Samenvatting

De monitor Implementatie Wet open overheid 2024 van de VNG laat zien dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen vooruitgang boeken met de implementatie van de Wet open overheid (hierna Woo) ten opzichte van 2023.

De implementatie van de Woo kent verschillende onderwerpen, binnen drie hoofdpunten, ieder met een eigen streefpercentage. Weinig streefpercentages zijn gehaald, maar zowel gemeenten als gemeenschappelijke regelingen halen voor bijna ieder onderwerp hogere cijfers dan in de monitor van 2023.

In het [‘Meerjarenplan om de Wet open overheid bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen te implementeren’](#) van de VNG staat dat VNG jaarlijks een monitor uitvoert om de voortgang te toetsen van de implementatie van de wet bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. De monitor is een digitale vragenlijst. De uitkomsten daarvan dienen als input voor het jaarplan 2025 van het programma Grip op Informatie, dat de implementatie van de Woo ondersteunt.

De drie hoofdpunten van de Woo zijn:

- openbaar maken op verzoek (Woo-verzoek);
- actief openbaar maken (11 verplichte categorieën specifiek voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) en
- informatiehuishouding op orde.

Het eerdergenoemde meerjarenplan van de VNG werd in 2021 en 2022 opgesteld, toen nog veel onduidelijk was over de inwerkingtreding van actieve openbaarmaking (artikel 3.3). In 2025 wordt het meerjarenplan bijgewerkt, mede op basis van de uitkomsten van de monitor 2024. In de uitkomsten van de monitor 2024 vallen drie zaken op.

1. Actieve openbaarmaking van elf categorieën

Halverwege 2024 deed het ministerie van BZK een voorstel voor de gefaseerde (en gegroepeerde) invoering van de elf verplichte categorieën. De eerste tranche staat gepland voor november 2024. De tweede tranche is voorgesteld voor het tweede kwartaal 2025. Tranche 3 en 4 volgen daarna.

De eerste tranche betreft de categorieën Organisatie- en bereikbaarheidsgegevens en Wet- en regelgeving. Organisatie- en bereikbaarheidsgegevens gaan over inzicht in organisatie, haar werkwijze, de taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen, de bereikbaarheid van het bestuursorgaan en zijn organisatieonderdelen en de wijze waarop een Woo-verzoek kan worden ingediend. Wet- en regelgeving betreft wetten en andere algemeen verbindende voorschriften. Deze twee categorieën worden door meer dan 90% van de organisaties al openbaar gemaakt. Ruim 90% van de gemeenten (80% in 2023) geeft aan een Woo-contactpersoon te hebben. Bij gemeenschappelijke regelingen is dit 32%.

Het voorstel voor de tweede tranche is om die in het tweede kwartaal van 2025 in te voeren. Om te zorgen dat ook de categorieën in die groep op tijd actief geopenbaard

kunnen worden, zet de VNG in 2025 in op de tweemaandelijke digitale sessies voor Woo-projectleiders en in webinars (met voorbeelden).

2. Technische oplossingen voor actieve openbaarmaking en openbaarmaking op verzoek

57% van de gemeenten geeft aan al een technische oplossing te hebben voor actieve openbaarmaking en 40% is er nog mee bezig. Dat komt op 97% van de gemeenten die werken aan een oplossing. Bij gemeenschappelijke regelingen is dit 90% (64% heeft al een oplossing en 26% is er mee bezig). Volgens het eerdergenoemde voorstel met tranches zouden alle gemeenten en gemeenschappelijke in het voorjaar van 2025 een werkende technische oplossing moeten hebben.

VNG biedt ondersteuning aan die bestuursorganen die nog bezig zijn met invoeren van een technische oplossing. Hiervoor zetten we onder andere de workshop 'Woo-match' in, een dagdeel waarin bestuursorganen een overzicht krijgen van de acties die zij nog moeten ondernemen om een technische oplossing te kiezen of wat ze hebben te verbeteren.

3. Gemeenschappelijke regelingen

Veel gemeenschappelijke regelingen geven aan niets geregeld te hebben of te klein te zijn om iets geregeld te krijgen. Echter, elk bestuursorgaan dient te voldoen aan de Woo, ook gemeenschappelijke regelingen. Omdat de organisaties vooral klein en middelgroot zijn (70% heeft minder dan 300 fte 30% heeft 300-1000 fte) is intensievere ondersteuning nodig. VNG heeft in 2024 onder andere webinars en workshops gegeven, specifiek voor gemeenschappelijke regelingen. In 2025 gaan we daar mee door.

Maar we gaan vooruit, toch?

Om te kunnen constateren of bestuursorganen vooruitgang boeken op de implementatie Woo, hebben we de cijfers van twee monitoruitkomsten vergeleken. Onderstaande tabel toont per onderwerp uit het meerjarenplan het streefpercentage voor het tweede jaar na inwerkingtreding Woo en de uitkomsten van 2023 en 2024 van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zoals aangegeven in de monitor.

GEMEENTEN

Onderwerp	Streefpercentage twee jaar na inwerkingtreding Woo	Uitkomsten 2023 ¹	Uitkomsten 2024
Organisaties hebben een Woo-contactfunctionaris	100%	84%	94%
Organisaties hebben een verantwoordelijke tbv implementatie Woo	100%	83%	86%
Organisaties hebben een projectplan of nulmeting om de Woo te implementeren	80%	51%	59%

Iedere organisatie heeft de beschikking over of is aangesloten op een e-depot voorziening	30%	41%	56%
In iedere applicatie is de selectielijst geïmplementeerd	50%	36%	51%
Iedere organisatie heeft beheer georganiseerd op e-mailarchivering	30%	30%	32%
Iedere organisatie heeft beheer georganiseerd op tekstberichten	30%	7%	7%
Iedere organisatie heeft een informatiebeheersplan	50%	32%	56%
Iedere organisatie hanteert een kwaliteitsbeheersysteem	75%	30%	39%
Iedere organisatie heeft een metagegevensschema	75%	39%	60%
Iedere organisatie heeft haar metadata aan elk blijvend te bewaren data/document gekoppeld	75%	Vraag is in 2023 niet gesteld	35%

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Onderwerp	Streefpercentage	Uitkomsten 2023	Uitkomsten 2024
Organisaties hebben een Woo-contactfunctionaris	100%	Zie tabel gemeenten	93%
Organisaties hebben een verantwoordelijke tbv implementatie Woo	100%	Zie tabel gemeenten	13%
Organisaties hebben een projectplan of nulmeting om de Woo te implementeren	80%	Zie tabel gemeenten	28%
Woo-verzoeken worden binnen de in de wet gestelde beslistermijn beantwoord	90%	Zie tabel gemeenten	28%
Het aantal Woo-verzoeken waarbij contact is opgenomen met verzoeker over precisering van het verzoek	40%	Zie tabel gemeenten	17%
Iedere organisatie heeft de beschikking over of is aangesloten op een e-depot voorziening	30%	Zie tabel gemeenten	43%
Binnen iedere applicatie is de selectielijst geïmplementeerd	50%	Zie tabel gemeenten	25%
Iedere organisatie heeft beheer georganiseerd op e-mailarchivering	30%	Zie tabel gemeenten	15%
Iedere organisatie heeft beheer georganiseerd op tekstberichten	30%	Zie tabel gemeenten	8%
Iedere organisatie heeft een informatiebeheersplan	50%	Zie tabel gemeenten	37%
Iedere organisatie hanteert een kwaliteitsbeheersysteem	75%	Zie tabel gemeenten	16%
Iedere organisatie heeft een metagegevensschema	75%	Zie tabel gemeenten	35%
Iedere organisatie heeft haar metadata aan elk blijvend te bewaren data/document gekoppeld	75%	Zie tabel gemeenten	42%

De tabel laat zien dat op bijna alle onderwerpen het streefpercentage niet is gehaald. Maar wat de uitkomsten van de monitor nog veel meer laten zien is het hoge percentage gemeenten en gemeenschappelijke regelingen dat aan de verschillende onderwerpen werkt. Vanuit het programma Grip op Informatie gaan we na hoe we kunnen ondersteunen om onderwerpen bij organisaties naar de status 'gereed' te krijgen. Vergeleken met 2023 zien we in 2024 op alle onderwerpen een stijging richting het streefpercentage. Dit betekent dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen stappen vooruit maken.

Werkwijze vragenlijst monitor Wet open overheid

De monitor is een digitale vragenlijst die bij 342 gemeenten en 420 gemeenschappelijke regelingen is uitgezet via de bij de VNG bekende Woo-projectleider of -contactpersoon. Als geen projectleider of contactpersoon bekend was, werd de digitale vragenlijst aan een algemeen e-mailadres aangeboden (info@ of contact@). Om het maximaal aantal betrokkenen te bereiken, hebben we ook via het [Forum Grip op Informatie](#) en het Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA) aandacht gevraagd en meerdere herinneringsmails verstuurd. Uiteindelijk hebben 220 organisaties de vragenlijst ingevuld (in 2023 waren dat er 226). De monitor wordt gedurende de looptijd van het meerjarenplan jaarlijks uitgevoerd en dit was de tweede keer.

We merken dat voortschrijdend inzicht en nieuwe eisen ervoor zorgen dat we het meerjarenplan gaan herzien. Daar wordt in Q3 2024 een start meegemaakt. Eind 2025 moet er een geactualiseerd plan liggen. We willen dan ook voor meer samenhang zorgen tussen de meerjarenplannen van de andere koepels als IPO (provincies) en UvW (waterschappen). Vanaf de eerste monitor vragen we als koepels al dezelfde data bij onze leden uit met dezelfde vragenlijsten. Dit maakt het mogelijk uitkomsten te vergelijken. Elke koepel heeft een andere manier om data openbaar te maken of te ontsluiten. Voor VNG gaat dit via [waarstaatjegemeente.nl](#), waar sinds dit jaar ook de data van gemeenschappelijke regelingen staan. Zo kunt u kijken op welke onderwerpen organisaties meer of minder ver zijn en contact zoeken, u kunt uzelf vergelijken met anderen en het landelijke gemiddelde.

Verder met de uitkomsten

De VNG gaat met deze uitkomsten aan de slag voor het jaarplan van Grip op Informatie van 2025 en verder.

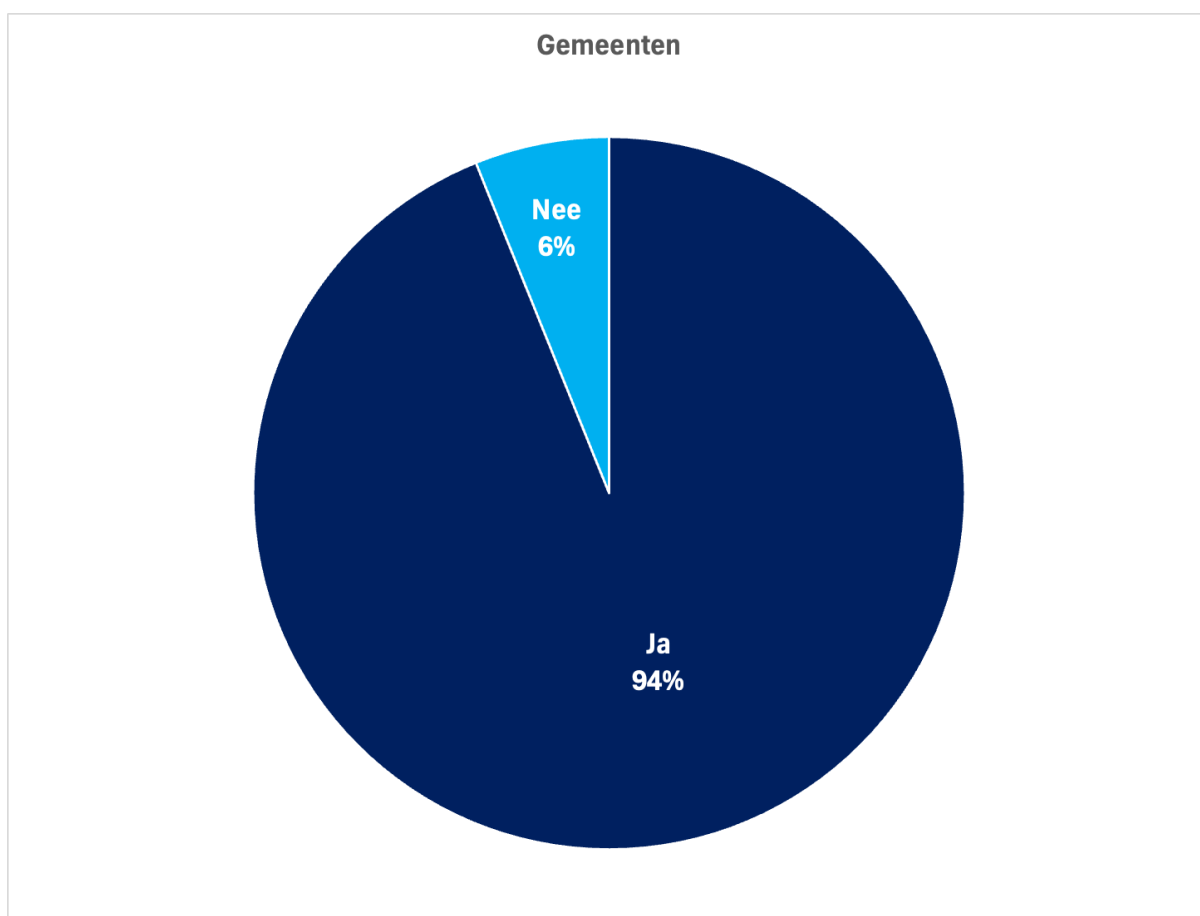
- Een deel van de gegevens ontsluiten we via het dashboard [WaarStaatJeGemeente.nl](#)
- De uitkomsten en opmerkingen gebruiken we voor het opzetten van het jaarplan van het programma Grip op Informatie.
- We gebruiken de uitkomsten ook om het Meerjarenplan implementatie Woo dit najaar bij te werken;
- Het programma Grip op Informatie stelt zijn jaarplan 2025 op met onderwerpen die achterblijven zoals metadata en kwaliteitsbeheersplan.
- In 2025 ontvangt u de derde monitor. We gaan dan ook gericht contact zoeken met organisaties die in 2023 en 2024 de monitor niet ingevuld hebben;
- In de antwoorden staat vaak dat organisaties “ bezig zijn met het invoeren”. Het programma Grip op Informatie gaat bij hen na of en welke ondersteuning gewenst is om de onderwerpen gereed te krijgen.

De uitkomsten van de monitor worden ook gebruikt in onze communicatie in de terugkoppeling naar het Rijk over de voortgang van de implementatie van de Woo.

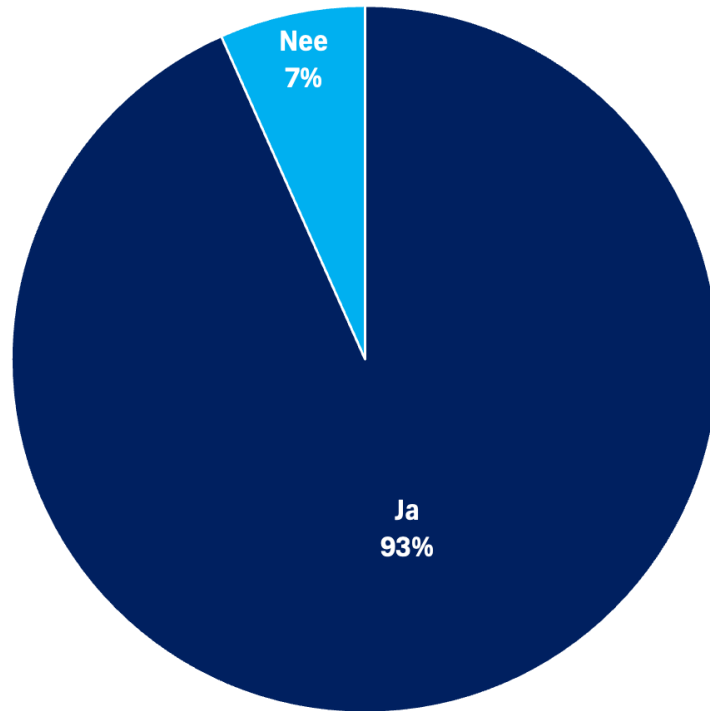
1. Heeft uw organisatie een Woo-contactpersoon?

Zowel gemeenten als gemeenschappelijke regelingen hebben bijna allemaal een Woo-contactpersoon. Elk bestuursorgaan is verplicht een Woo-contactpersoon te hebben, ongeacht of u Woo-verzoeken ontvangt. Bij de organisaties die “nee” invulden vroegen we naar de reden. U antwoordde meestal dat de noodzaak bekend was, maar formatie of middelen nog geregeld moesten worden.

Vanuit Grip organiseerden we in 2024 eens per drie maanden een digitale bijeenkomst voor Woo-projectleiders en Woo-contactpersonen. In 2025 gaan we op uw verzoek weer terug naar eens in de twee maanden. Voor de digitale bijeenkomsten op dit moment, medio 2024, nodigen we 742 mensen uit.

Gemeenschappelijke regelingen

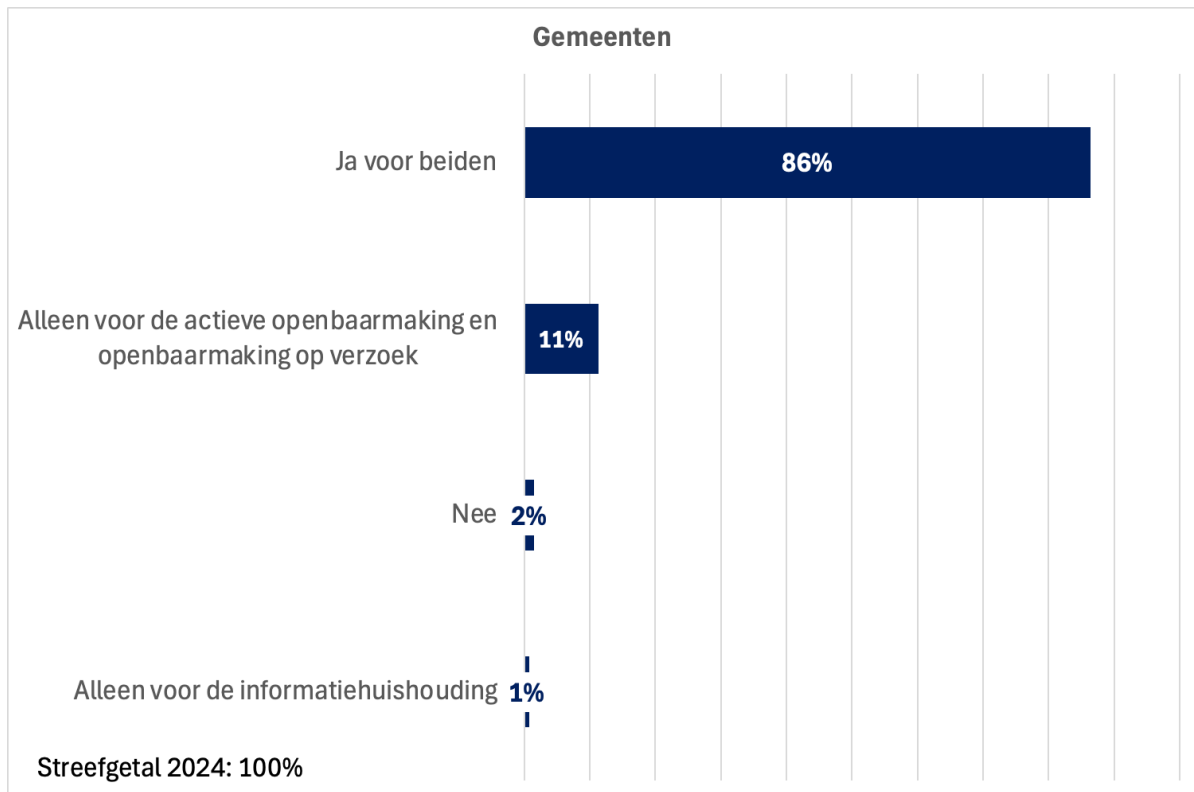
Als redenen om geen Woo-contactpersoon te hebben bij gemeenten werden genoemd:

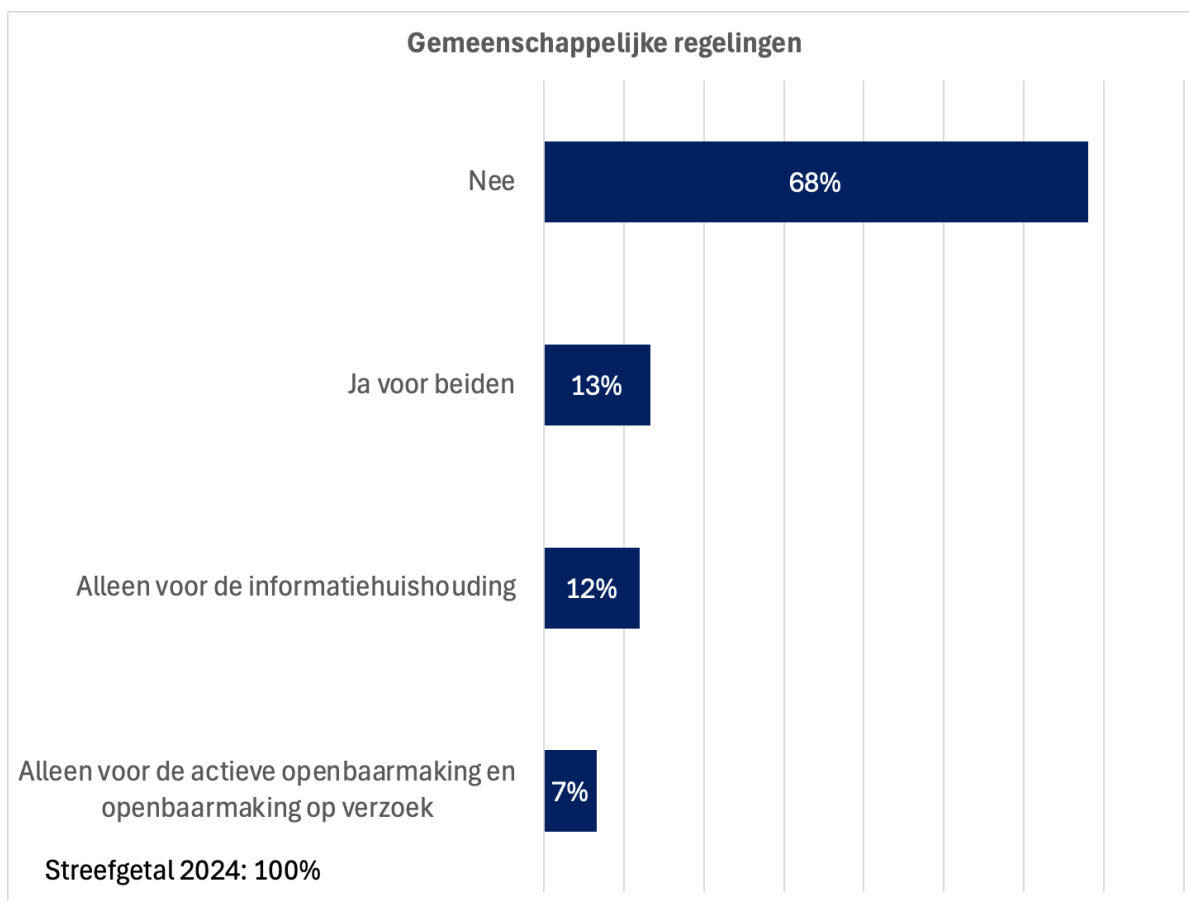
- Vacature en/of formatie geregeld, persoon dient nog aangesteld te worden;
- Geld moet nog geregeld worden, noodzaak is bekend.

Als redenen bij gemeenschappelijke regelingen werden genoemd:

- Geen budget;
- Geen Woo-verzoeken ontvangen.

2. Is in uw organisatie de verantwoordelijkheid voor de implementatie van de actieve openbaarmaking en openbaarmaking op verzoek én de verbetering van de informatiehuishouding belegd?

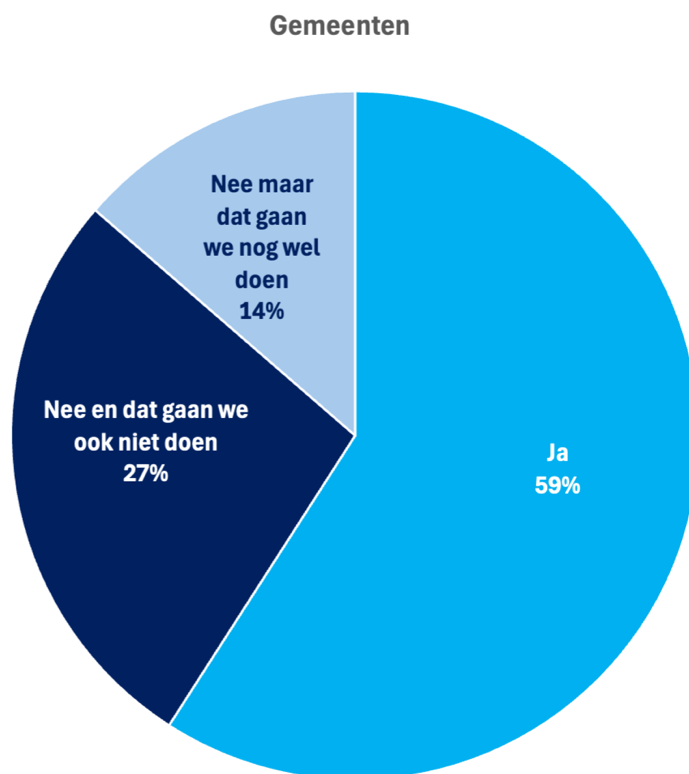

Bij beantwoording van deze vraag zien we een groot verschil tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Waar 2% van gemeenten aangeeft geen verantwoordelijke te hebben voor beide onderwerpen, is dat bij gemeenschappelijke regelingen 68%. In de opmerkingen in de monitor lezen we dat gemeenschappelijke regelingen niet begrijpen waarom een Woo-contactpersoon verplicht is. In de opmerkingen staat bijvoorbeeld: "Wij hebben geen Woo-verzoeken", maar de verantwoordelijkheid betreft ook de informatiehuishouding. Kortom elke organisatie dient een Woo-contactpersoon te hebben.

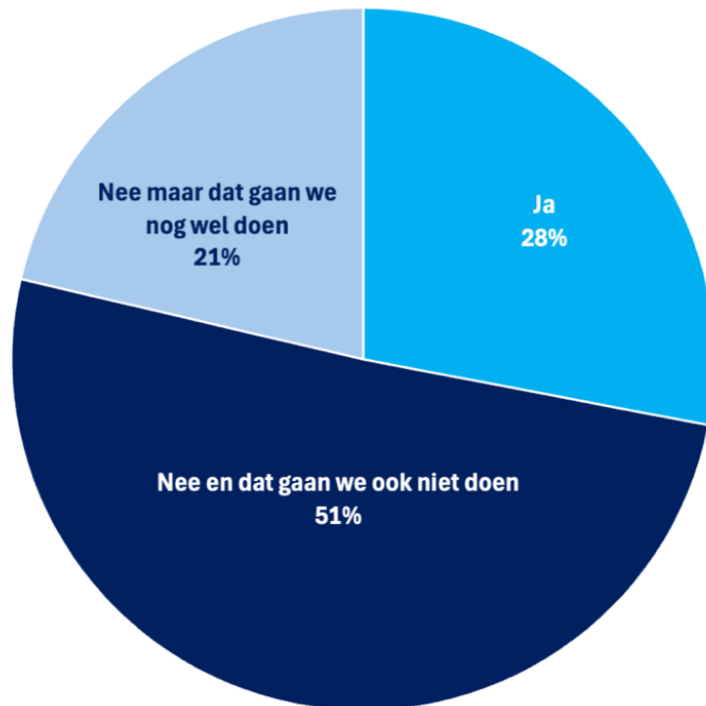
3. Heeft uw organisatie een nulmeting uitgevoerd ten behoeve van de Woo?

In het meerjarenplan van de VNG staat dat een nulmeting en een projectplan belangrijk zijn om te kunnen sturen op de invoering van de Woo. We zien hier een groot verschil tussen gemeenten (27%) en gemeenschappelijke regelingen (51%) als het gaat om het niet uitvoeren van een nulmeting. Dit valt te verklaren, omdat gemeenschappelijke regelingen soms zo klein zijn qua formatie dat ze geen middelen hebben om een dergelijke nulmeting te maken.

Streefgetal 2024: 80%

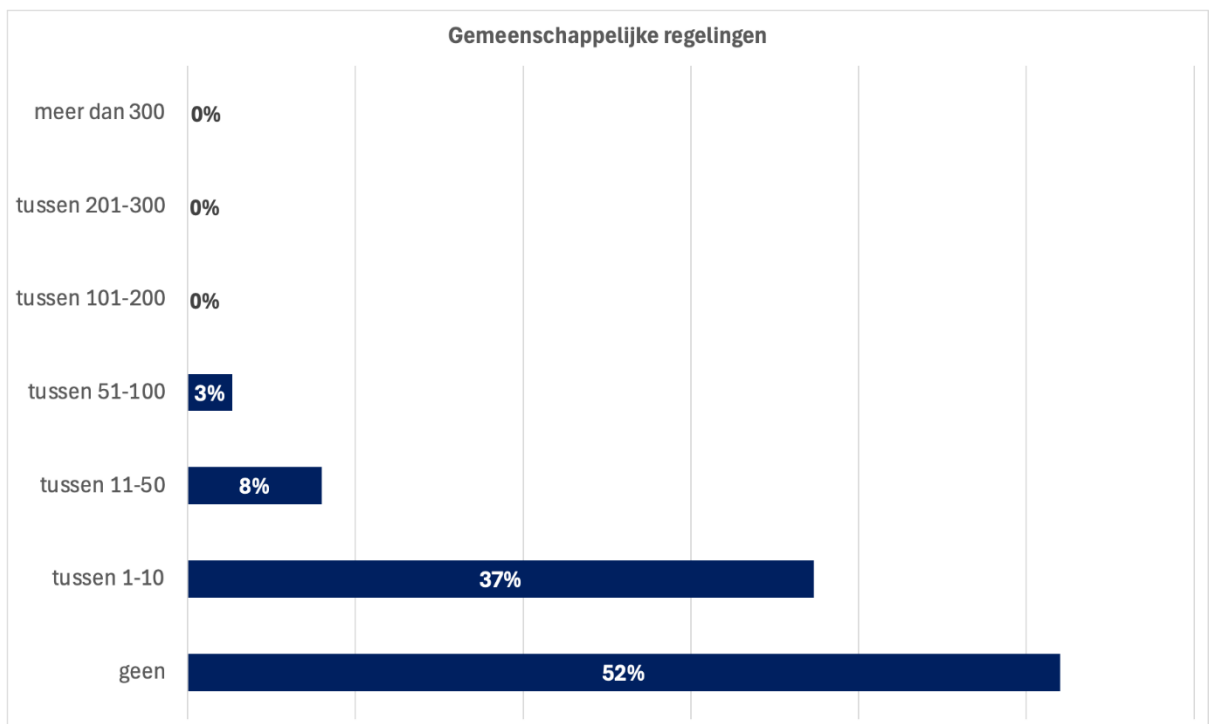
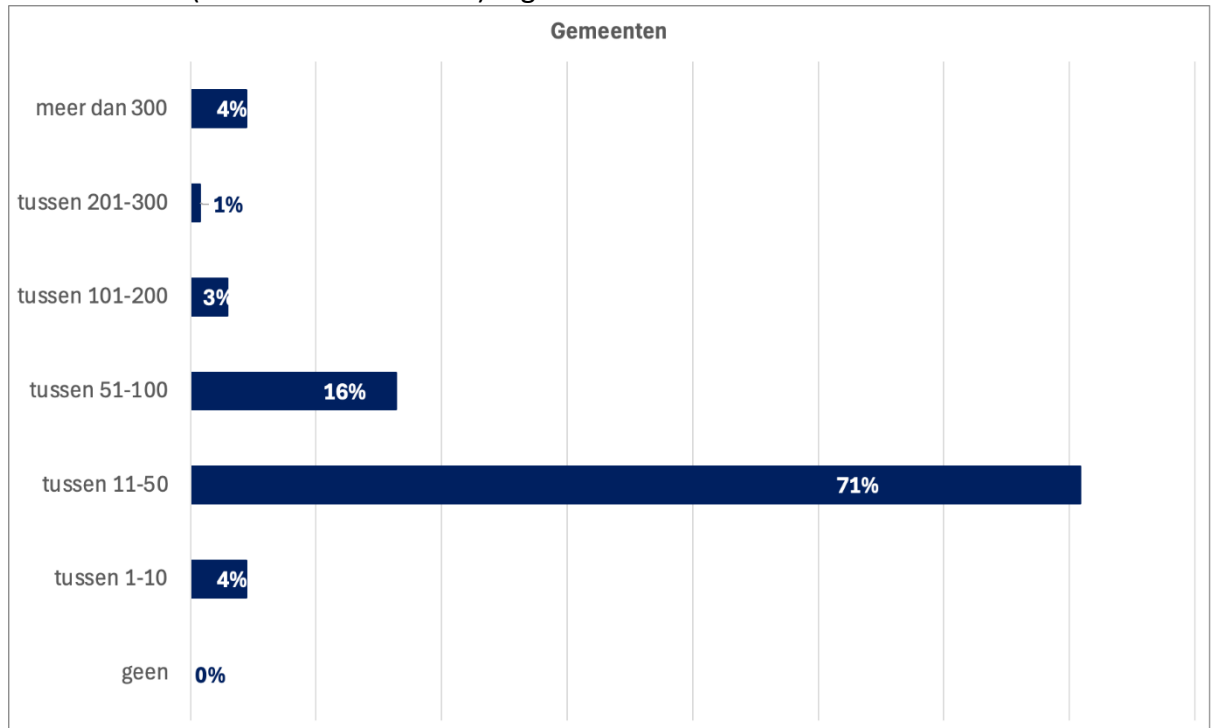
Gemeenschappelijke regelingen

Streefgetal 2024: 80%

4. Hoeveel Woo-verzoeken zijn er in 2023 in uw organisatie binnengekomen tussen 1 januari 2023 en 1 januari 2024?

Hierbij maakt het niet uit of het eerst een ander soort verzoek was of later een ander soort verzoek (bv informatieverzoek) is geworden.

Bij Woo-verzoeken zien we een groot verschil tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Gemeenten ontvingen in totaal 10.527 Woo-verzoeken, gemeenschappelijke regelingen 353. De grote uitschieter was gemeente Meierijstad met 2.674 Woo-verzoeken.

Slechts twee gemeenschappelijke regelingen (3%) kregen 51-100 verzoeken binnen, voor de rest was het minder. Zes gemeenten kregen meer dan 300 verzoeken binnen (4%), waarvan twee organisaties zelfs meer dan 1.000 verzoeken moesten afhandelen in 2023.

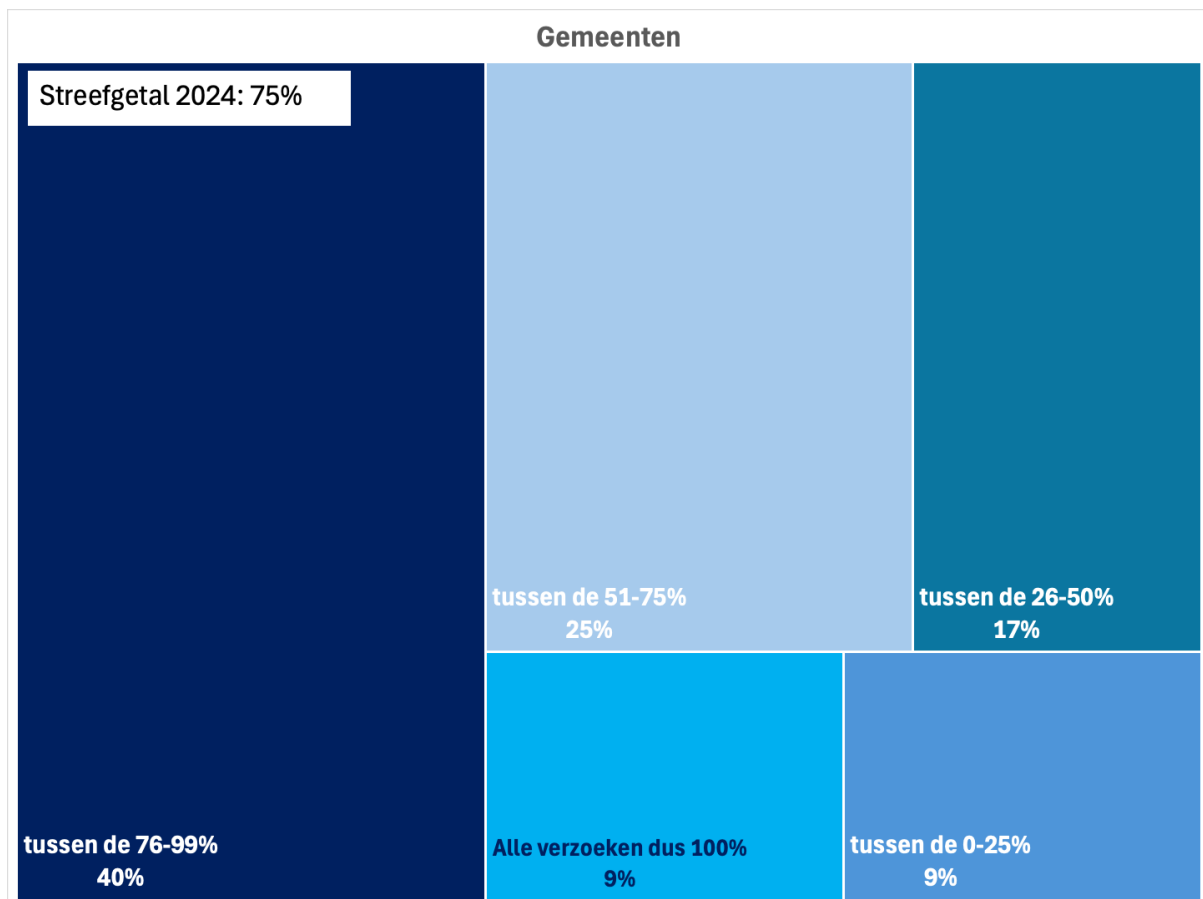
Dit zou ook verklaren waarom gemeenten vaker een Woo-contactpersoon hebben, een nulmeting en een projectplan, en een verantwoordelijke voor de implementatie van de Woo. Als een gemeenschappelijke regeling geen Woo-verzoeken binnenkrijgt dan lijkt een Woo-contactpersoon wellicht overbodig. Het is echter wettelijk verplicht een Woo-contactpersoon te hebben, al is het dan dat de rol nooit uitgevoerd wordt.

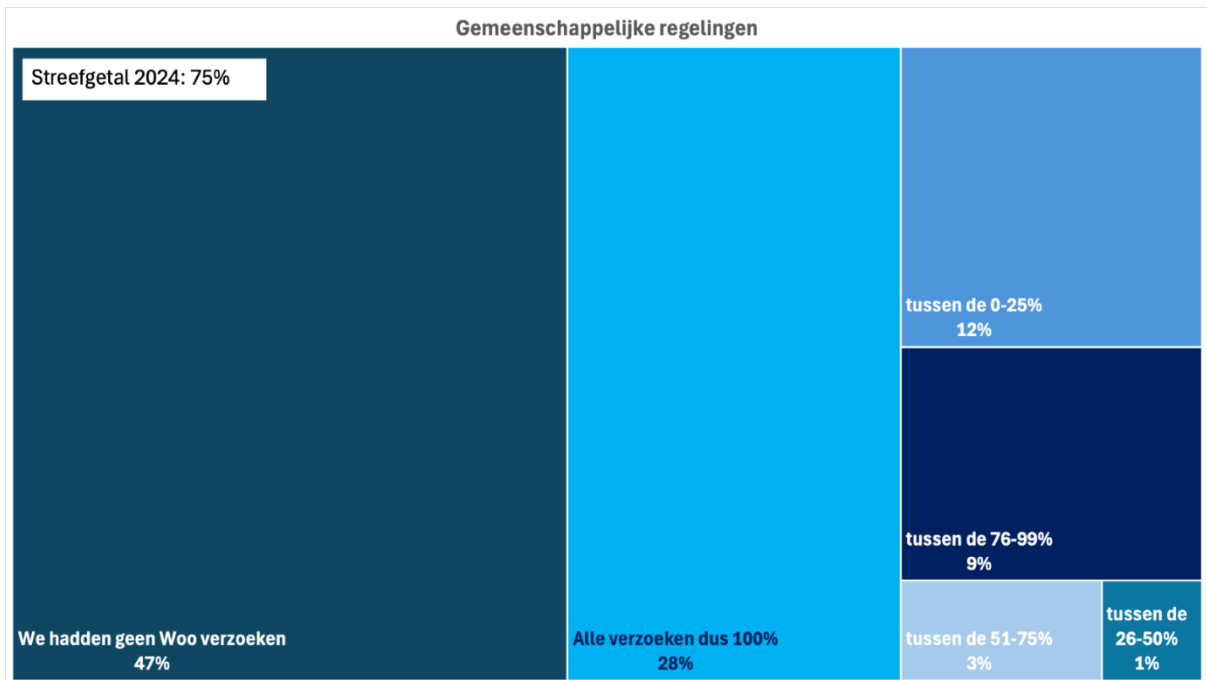
“Elk informatieverzoek zien wij als een Woo-verzoek. We nemen niet op elk Woo-verzoek een besluit. Wij handelden in 2023 68% van de Woo-verzoeken op tijd af.” -

André Muller, Gemeente Meierijstad

5. Hoeveel Woo-verzoeken werden binnen de gestelde termijn afgehandeld?

Naast de termijnen van 4 weken en 2 weken is het ook toegestaan in overleg met verzoeker een andere termijn af te spreken. In beide gevallen is het dan binnen de wettelijk gestelde termijn.

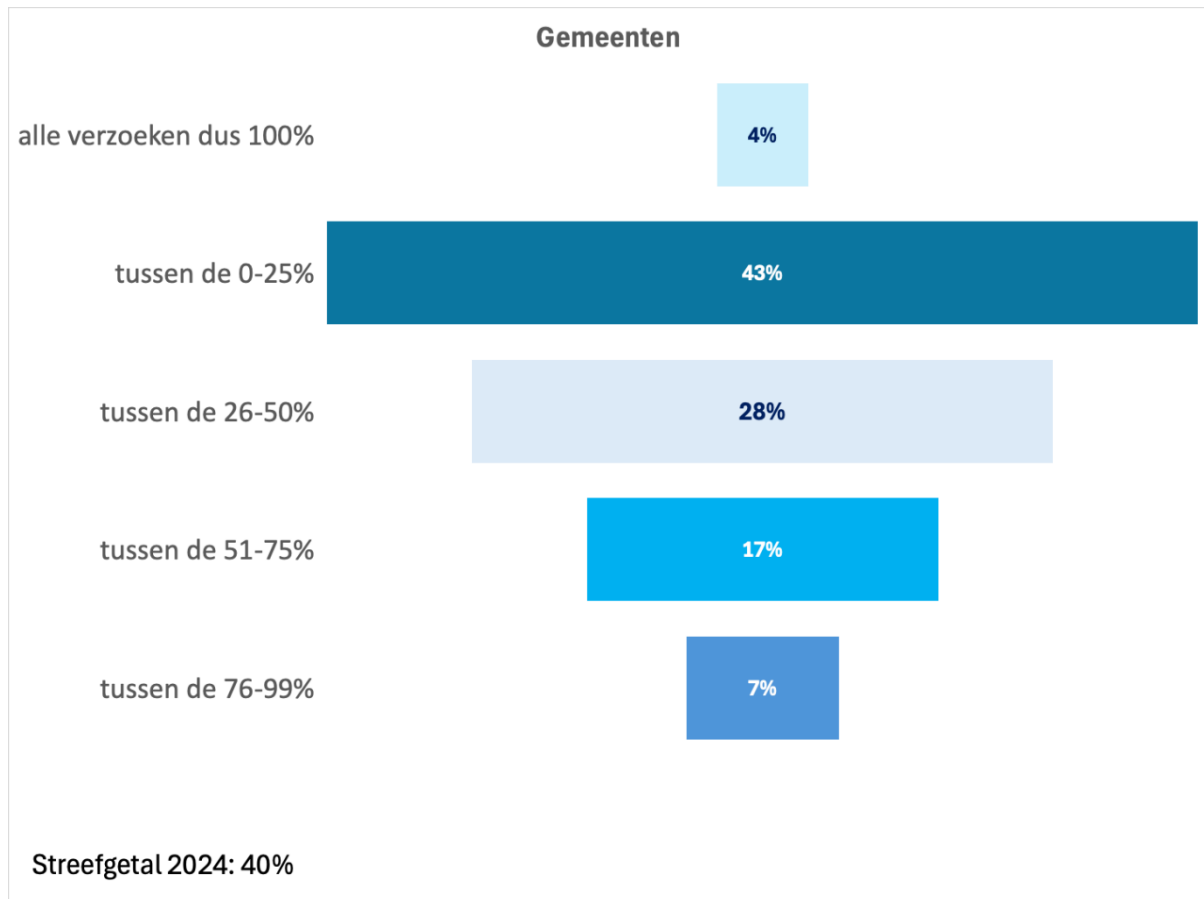

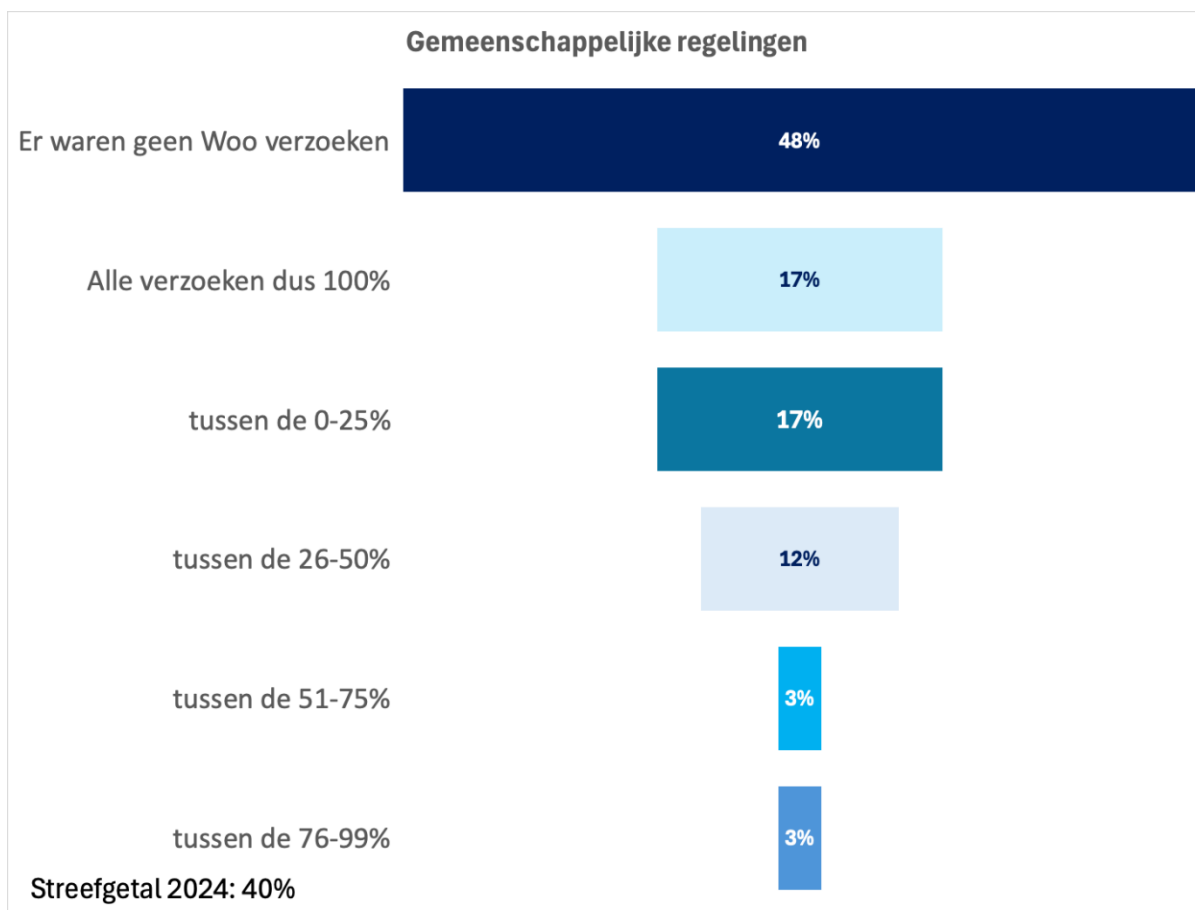

Ook hier zien we weer grote verschillen. Bij gemeenschappelijke regelingen kregen 47% van de ondervraagden geen Woo-verzoeken, dus was binnen de tijd afhandelen niet relevant. Waar wel Woo-verzoeken binnenkwamen bij gemeenschappelijke regelingen, werd 28% op tijd afgehandeld. Bij gemeenten was dat slechts in 9% van de gevallen. Het streefgetal voor 2024 was 75%. Dit is voor Grip op Informatie een punt van aandacht voor 2025.

“Beide Woo-verzoeken zijn binnen de termijn afgehandeld.” - Gemeenschappelijke regeling Stadsregio Parkstad Limburg

6. Bij hoeveel van het eerdergenoemde aantal verzoeken is contact opgenomen met de verzoeker over de precisering van het verzoek?

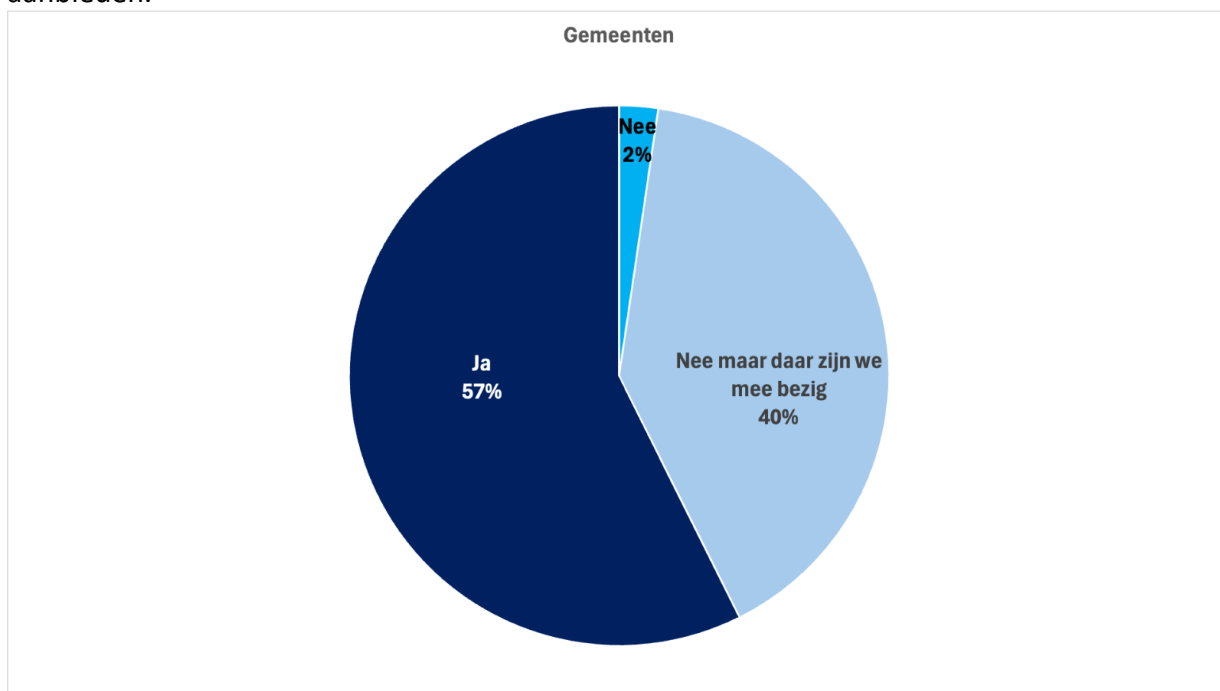
Omdat 50% van de gemeenschappelijke regelingen geen Woo-verzoeken heeft ontvangen hebben zij vanzelfsprekend ook geen contact opgenomen, 17% nam bij alle Woo-verzoeken contact op met de verzoeker net zoals 4% van de gemeenten.

Volgend jaar passen we de vraagstelling aan. In deze monitor vroegen we hoe vaak u contact had opgenomen met de Woo-verzoeker. Als het antwoord tussen de 0-25% is, dan is in ongeveer een kwart van de gevallen wel contact opgenomen. Als we met aannames doorrekenen en het gemiddelde van elk antwoord gebruiken (dus bij het antwoord 0-25% houden we 12,5% aan) komen we bij gemeenten op ongeveer 49% en bij gemeenschappelijke regelingen op 76%.

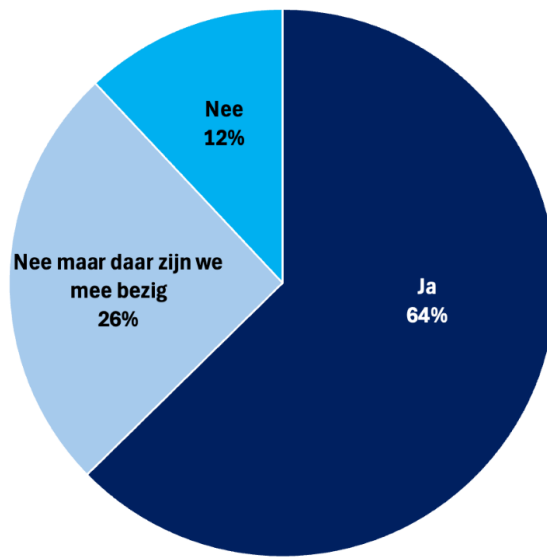
7. Heeft u al één of meerdere oplossingen voor het actief openbaren?

Woo-index en Harvester zijn in plaats gekomen van het landelijk platform PLOOI. De Woo-index is te vergelijken met verzamelsite Startpagina.nl. Een organisatie kan voor elke Woo-categorie aangeven waar de documenten lokaal te vinden zijn. Daarna moeten de stukken ook landelijk over alle organisaties heen gevonden kunnen worden en dat kan met Harvester. Voor nu is dat de enige manier om documenten te doorzoeken, maar de VNG heeft afgesproken met het Rijk dat er ook andere manieren komen.

Voor eindgebruikers als inwoners, journalisten en onderzoekers maakt deze aansluiting niet uit. Zij kunnen straks documenten vinden bij de organisatie of via de landelijke zoekfunctie, Open.overheid.nl. Voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen is een eigen technische oplossing belangrijk. Zodra namelijk de Koninklijke Besluiten rondom de categorieën van de Woo ingaan moet u de documenten zowel lokaal als landelijk aanbieden.

Gemeenschappelijke regelingen

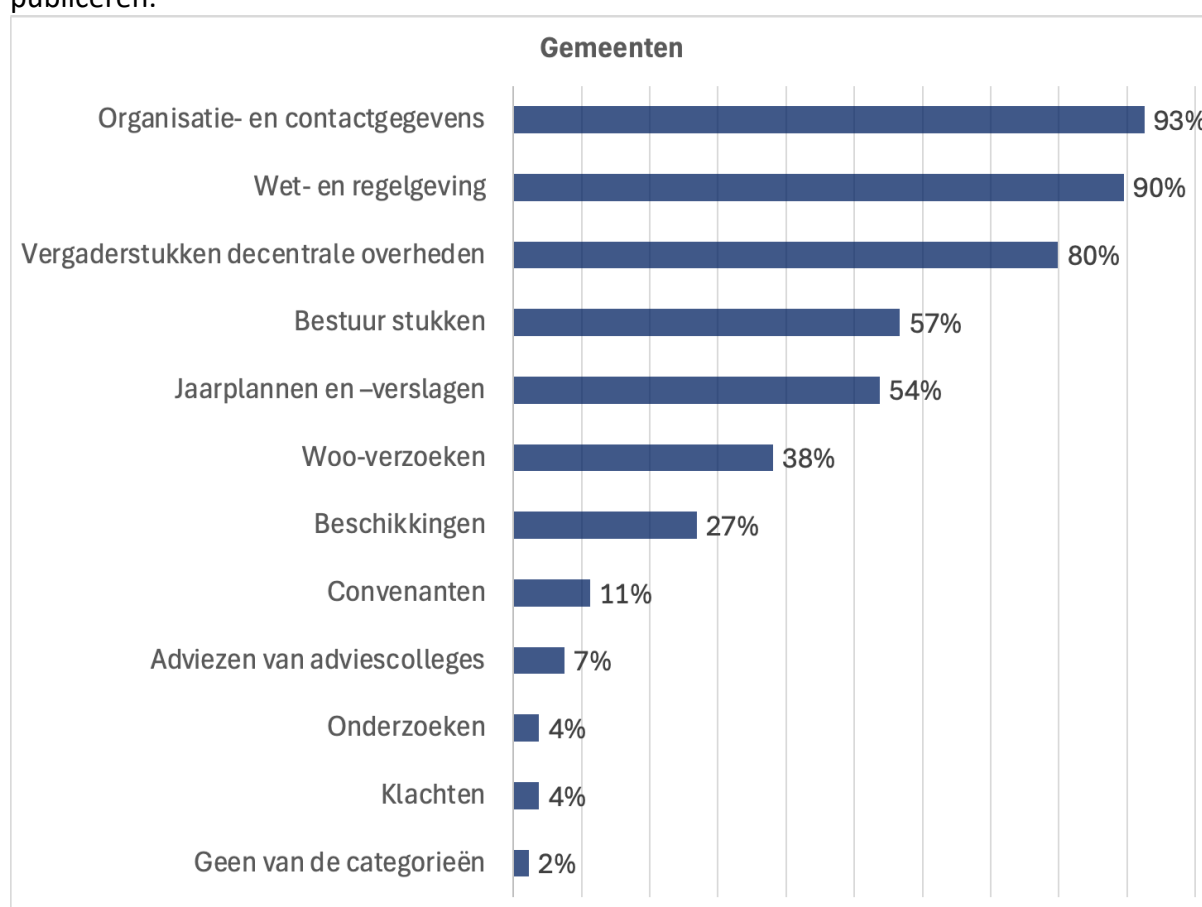
Het is goed te zien dat de meeste organisaties al een technische oplossing hebben of er mee bezig zijn.

8. Welke van de onderstaande categorieën maakt u al actief openbaar?

Meerdere keuzes waren mogelijk.

In totaal moet u volgens de Woo 17 categorieën documenten openbaar maken, waarvan er 11 van toepassing zijn op gemeenten. Niet alle categorieën gelden voor alle organisaties. Zo hebben gemeenten bijvoorbeeld geen Vergaderstukken van de Staten-Generaal.

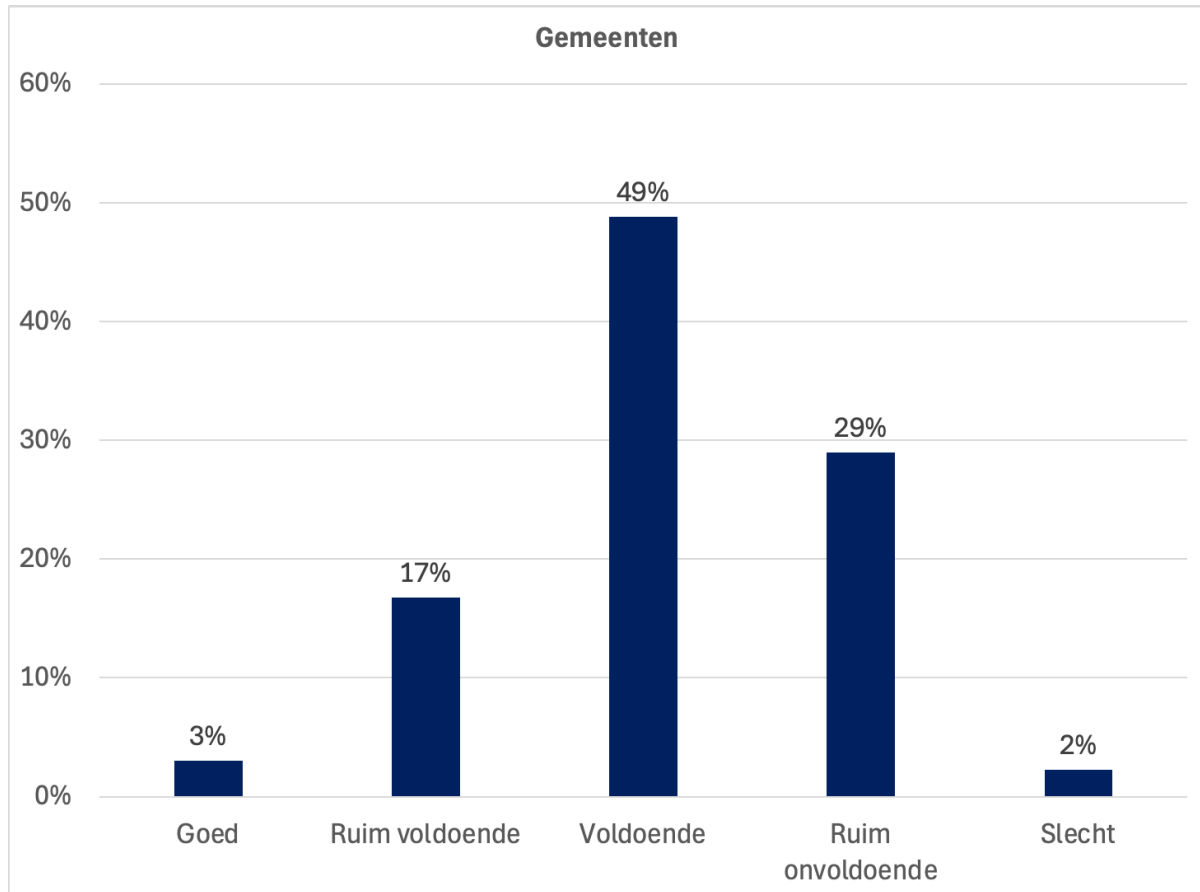
Gemeenschappelijke regelingen moeten de 11 categorieën van gemeenten ook aanhouden, maar sommige documenten heeft u helemaal niet. Zo kreeg bijvoorbeeld 51% van de gemeenschappelijke regelingen vorig jaar geen Woo-verzoeken. Dan kunt u die ook niet publiceren.

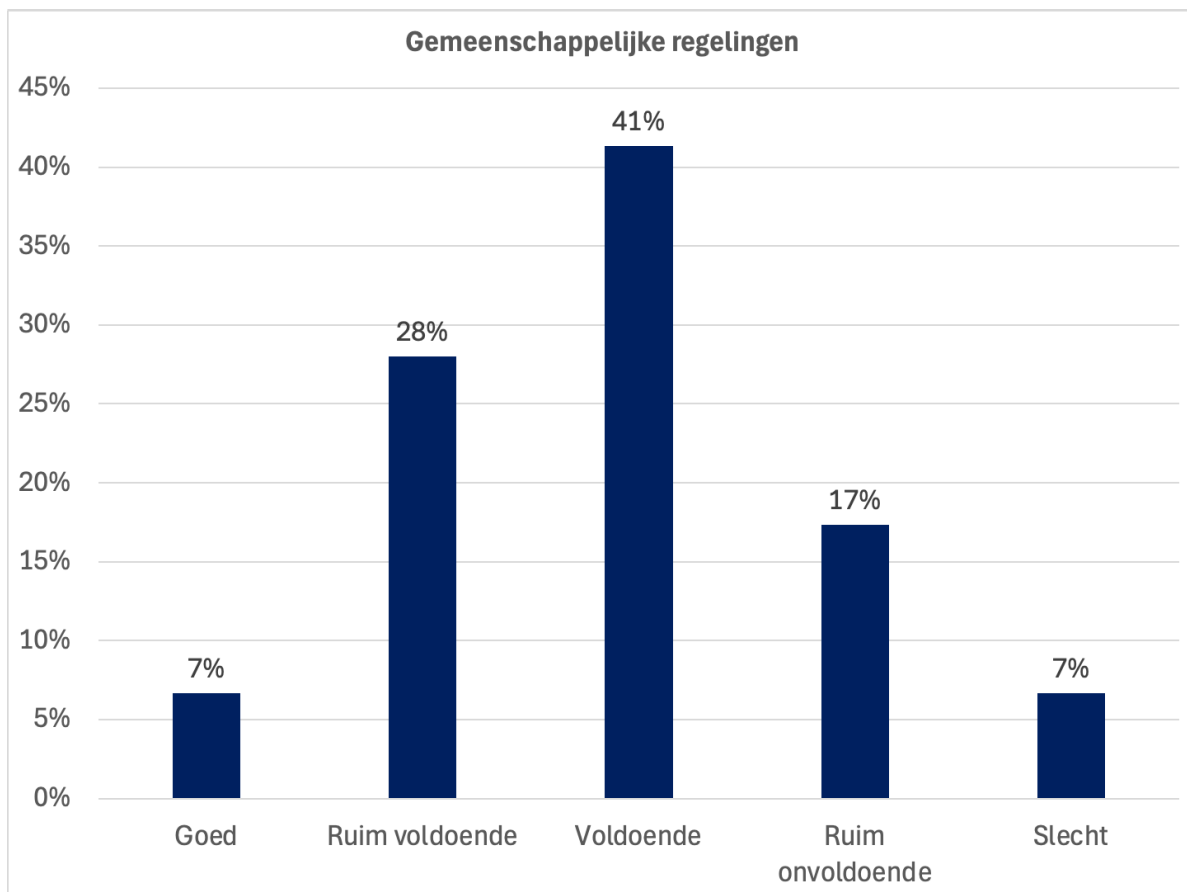
Bij gemeenten zien we dat 93% van organisaties al de Organisatie- en contactgegevens publiceren. Bij zowel gemeenten als gemeenschappelijke regelingen die de vragenlijst invulden maken slechts 2% (gemeenten) en 4% (gemeenschappelijke regelingen) geen elke categorie openbaar. Uit de achterliggende data lezen we ook dat drie gemeentelijke respondenten alle categorieën publiceren.

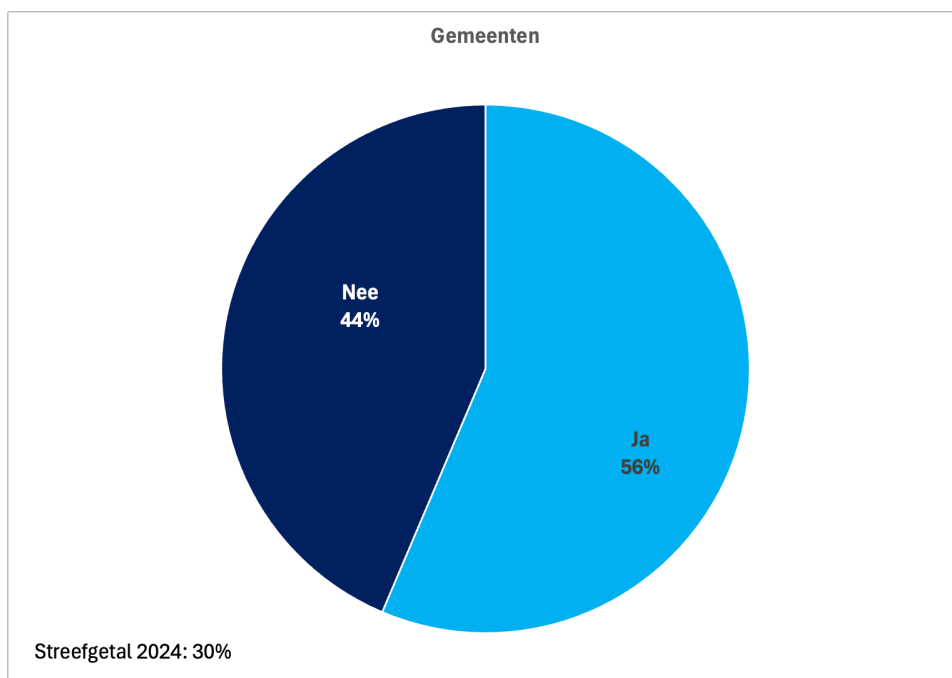
9. Bent u van mening dat de informatiehuishouding op orde is in uw organisatie? (waarbij 1 slecht is en 5 goed)

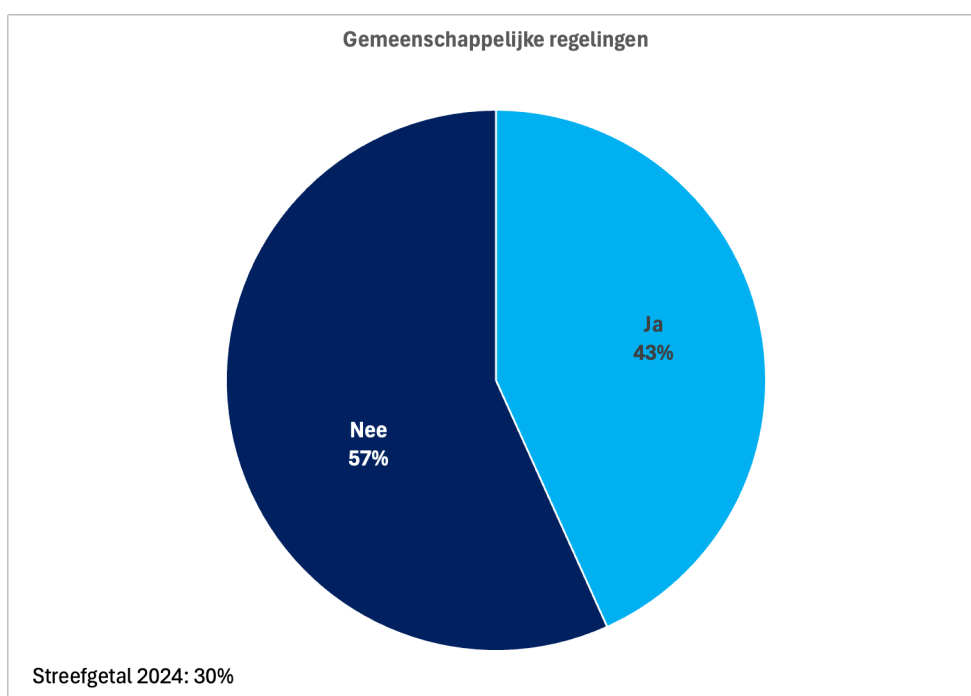
Deze grafieken tonen dat 49% van de gemeenten en 41% van de gemeenschappelijke regelingen meent dat hun informatiehuishouding op orde is. Slechts 3% van de gemeenten en 2% van de gemeenschappelijke regelingen vindt de informatiehuishouding op orde een 'goed' waard.

10. Heeft uw organisatie een e-depotvoorziening of is uw organisatie aangesloten op een e-depotvoorziening?

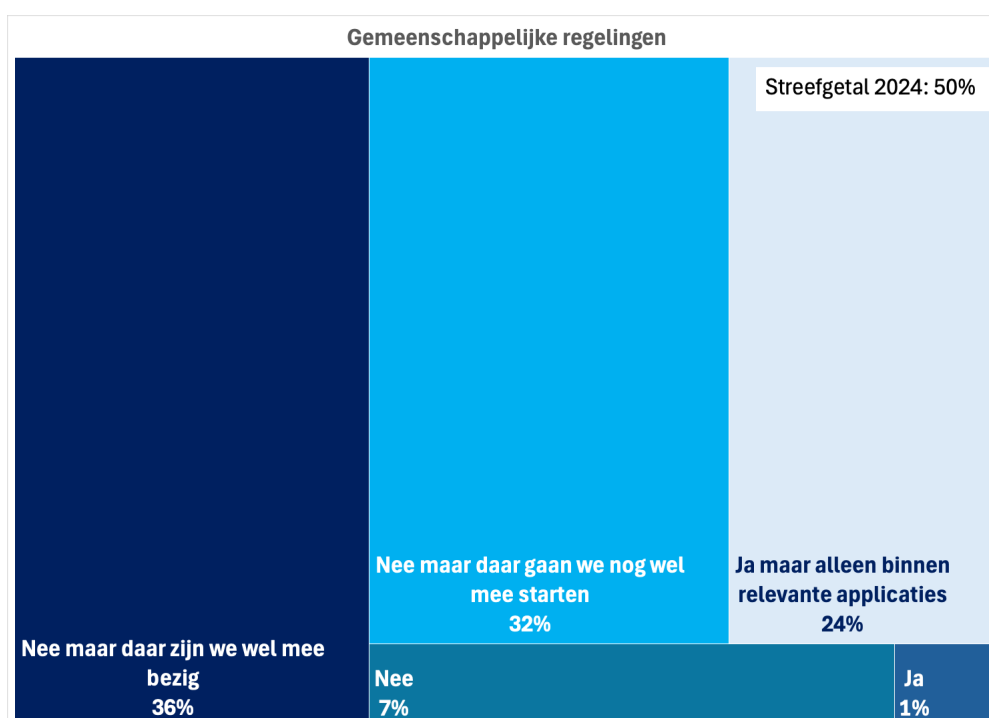
Een e-depotvoorziening is een vaak technische oplossing om documenten over te dragen aan een archiefdienst die ze voor langere tijd, soms voor eeuwig, bewaard. Goed om te zien dat u het streefgetal van 2024 heeft gehaald en daarmee het belang van een dergelijke voorziening onderschrijft.

11. Is binnen uw organisatie in elke applicatie de selectielijst / selectie ingevoerd?

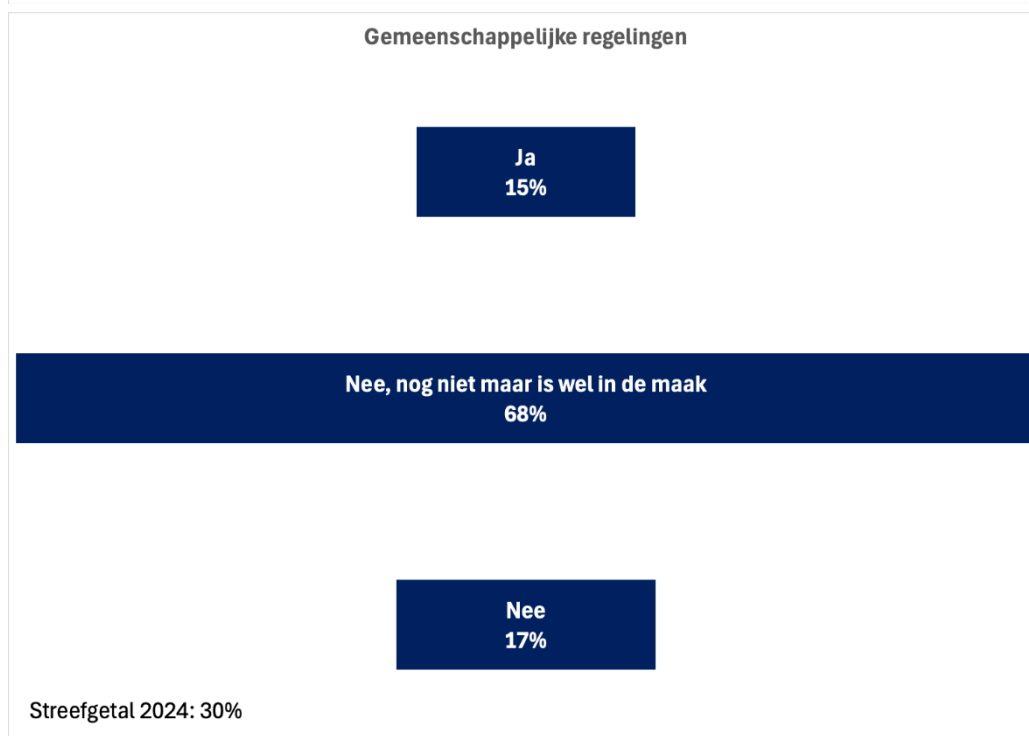
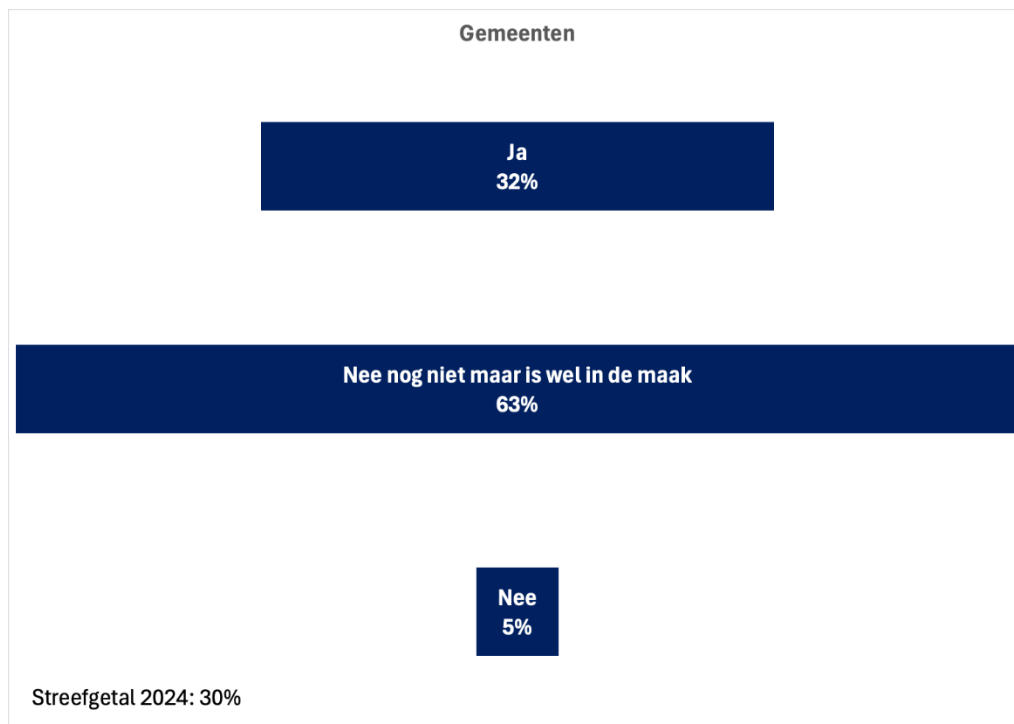

Om documenten te kunnen bewaren en op tijd vernietigen is een selectielijst nodig die de bewaartermijnen aangeeft. Het is goed om te zien dat bij gemeenten slechts 1% en bij gemeenschappelijke regelingen slechts 7% geen selectielijst heeft ingevoerd.

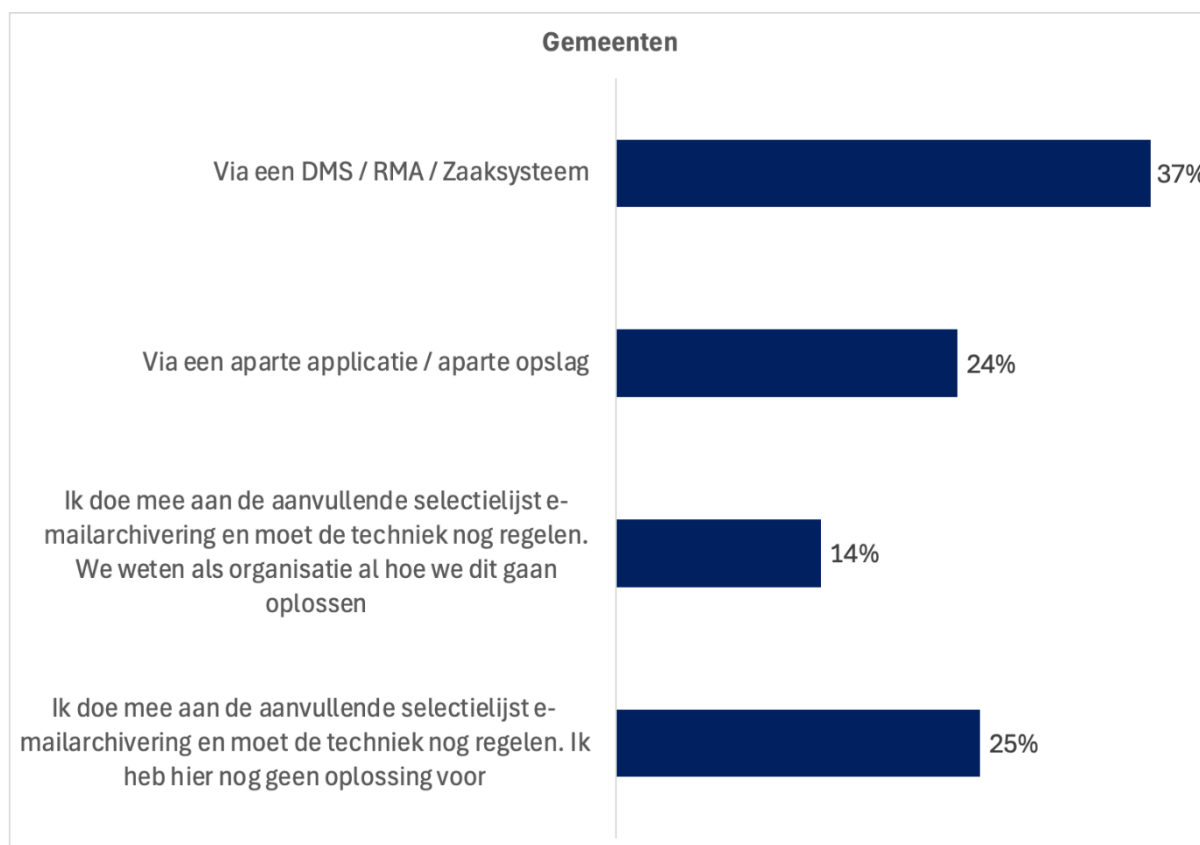

12. Heeft u beheer geregeld op e-mailarchivering?

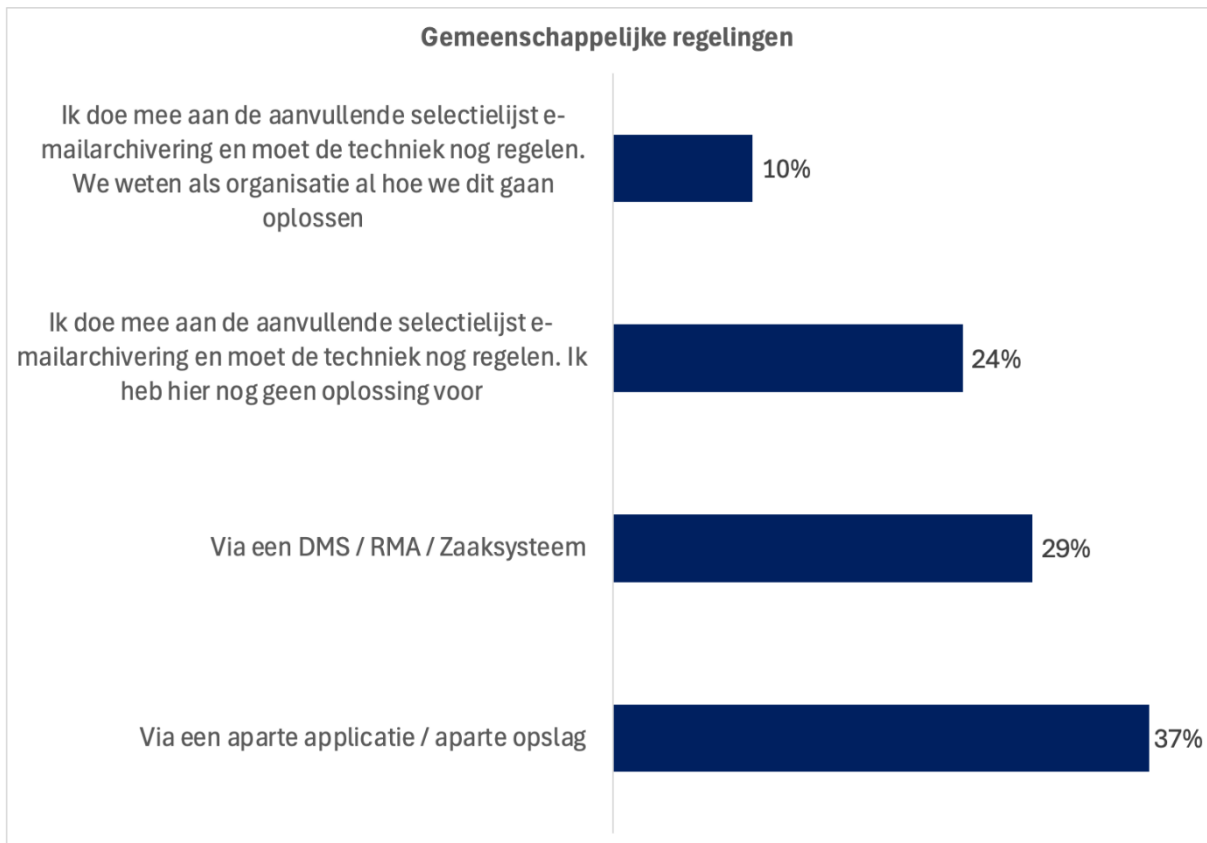
E-mailarchivering is al een aantal jaren in het nieuws. Vanuit de Archiefwet was u altijd al verplicht om e-mails die van belang waren in een dossier op te slaan. Opslaan gebeurde wel, maar onbekend was of alle relevante e-mails bewaard werden. De Woo brengt dus opnieuw aandacht voor e-mail en ook tekstberichten.

13. Een groot aantal organisaties gaf aan dat er "iets is of in de maak was". Wij vroegen hen: U geeft aan dat er beheer is op e-mailarchivering of dat dit in de maak is. Hoe gaat u de e-mail beheren?

Het opvallende aan deze grafieken is dat bij gemeenten (25%) en gemeenschappelijke regelingen (24%) de aanvullende selectielijst voor e-mailarchivering is ondertekend, maar een technische oplossing ontbreekt. De aanvullende selectielijst is al maanden van kracht. Een technische oplossing zou er formeel al moeten zijn of u zou minimaal een idee moeten hebben hoe de organisatie dit gaat oplossen. De VNG heeft diverse webinars gegeven over de verschillende technische oplossingen. Ook zijn er voorbeelden van procesmatige oplossingen.

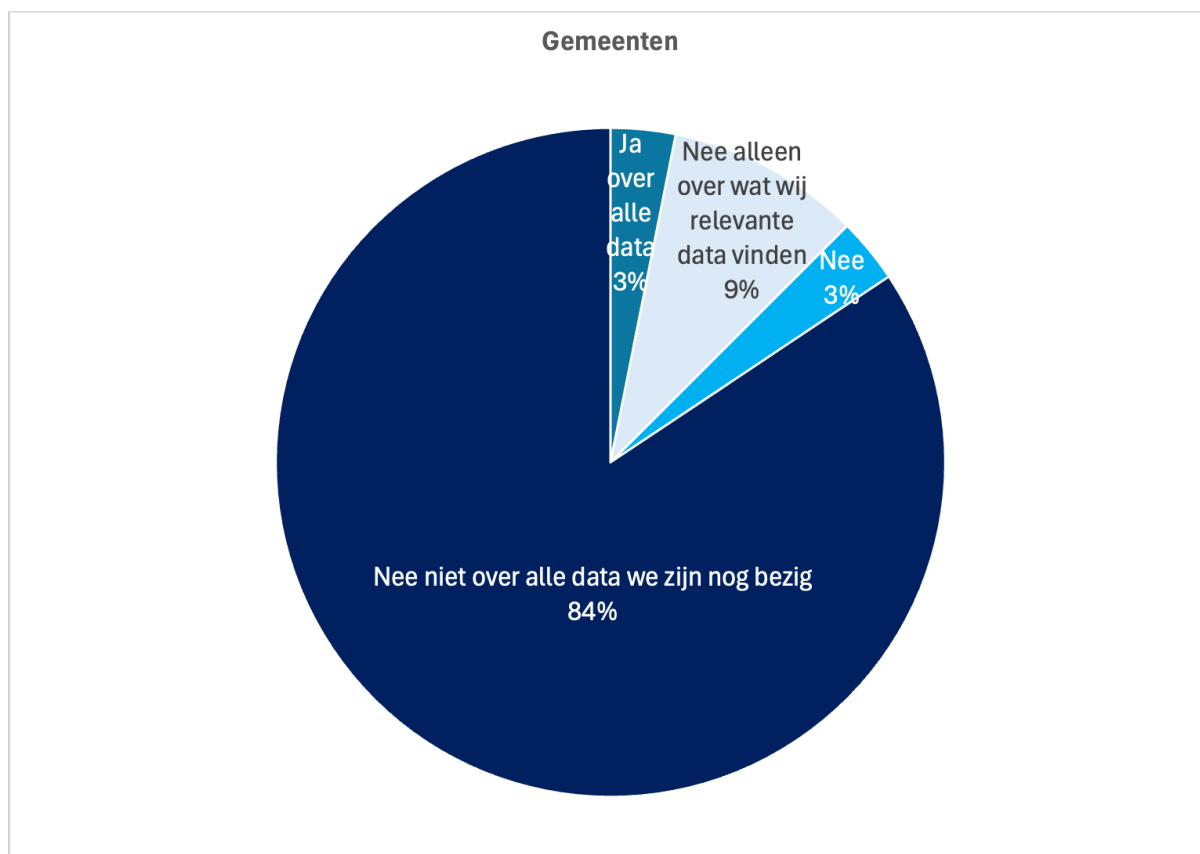

“Basis is dat betreffende e-mailberichten worden opgeslagen in het betreffende dossier, in de applicatie waar dat dossier zich bevindt. Er wordt wel onderzoek gedaan of dit de lading dekt. Indien dat niet zo is, wordt er een andere oplossing bedacht.”

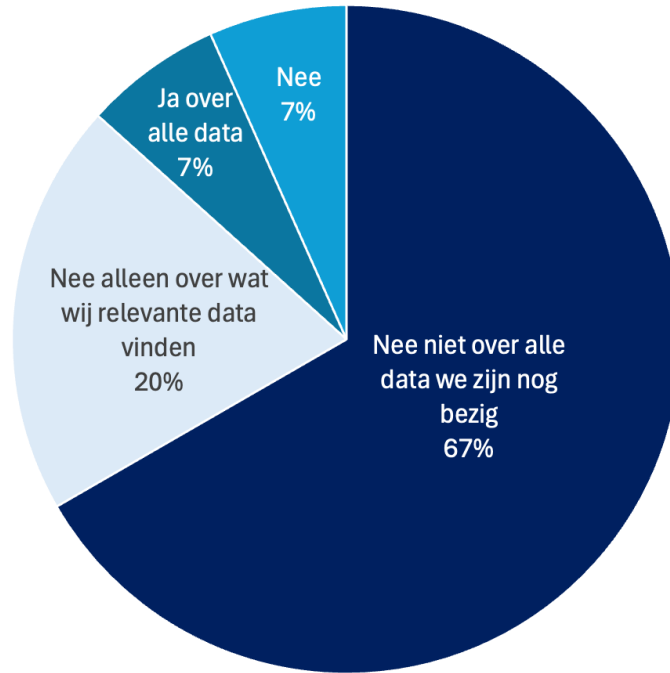
Gemeente IJsselstein

14. Heeft u vernietiging geregeld over al uw data?

Dit onderwerp is nieuw in de monitor 2024. Vernietigen van data is net zo belangrijk als bewaren. Te veel of onterecht bewaarde data zijn niet toegestaan. De digitale voetafdruk wordt te groot en opslag van data is kostbaar en belastend voor het milieu. Het is daarom noodzakelijk data op tijd te vernietigen. Slechts 12% van de gemeenten en 27% van de gemeenschappelijke regelingen hebben datavernietiging geregeld in een soms beperkte manier. Goed nieuws is dat 84% van de gemeenten en 67% van de gemeenschappelijke regelingen bezig zijn om het te regelen.

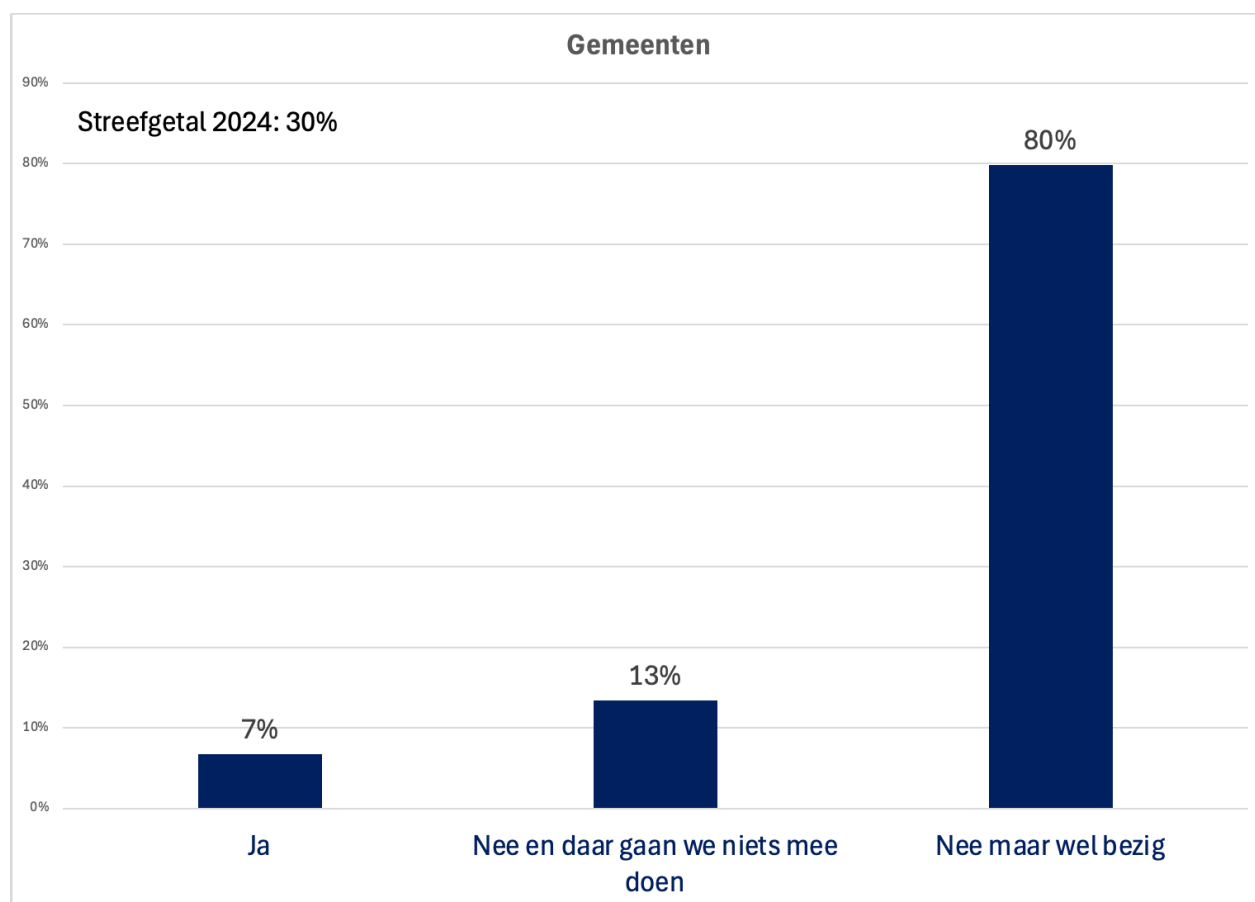

Gemeenschappelijke regelingen

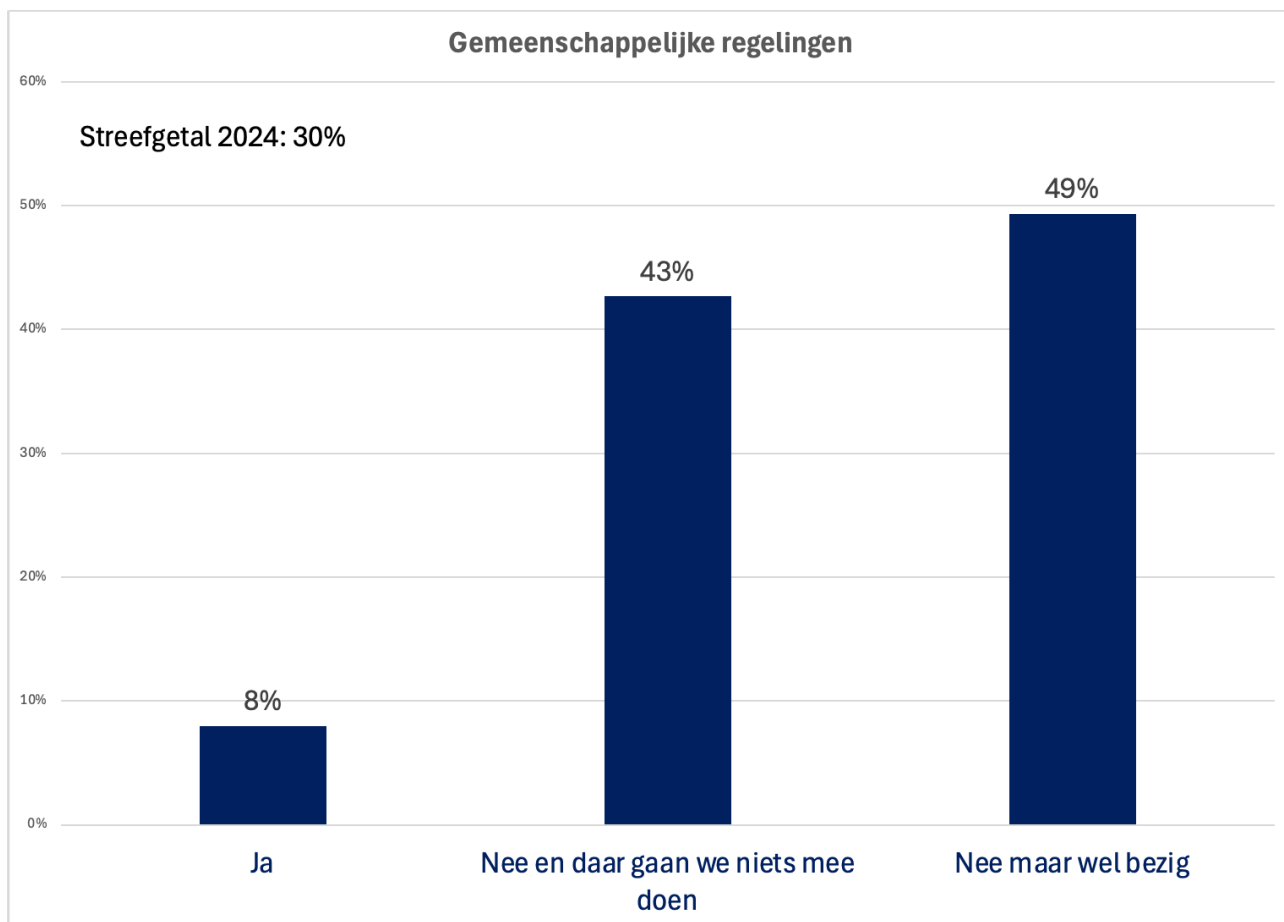
“E-mail bestaat 100% uit operationele communicatie, besluiten en acties worden vastgesteld in formele verslagen”
Gemeenschappelijke Regeling Bureau Openbare Verlichting

15. Heeft u het beheer van tekstberichten georganiseerd?

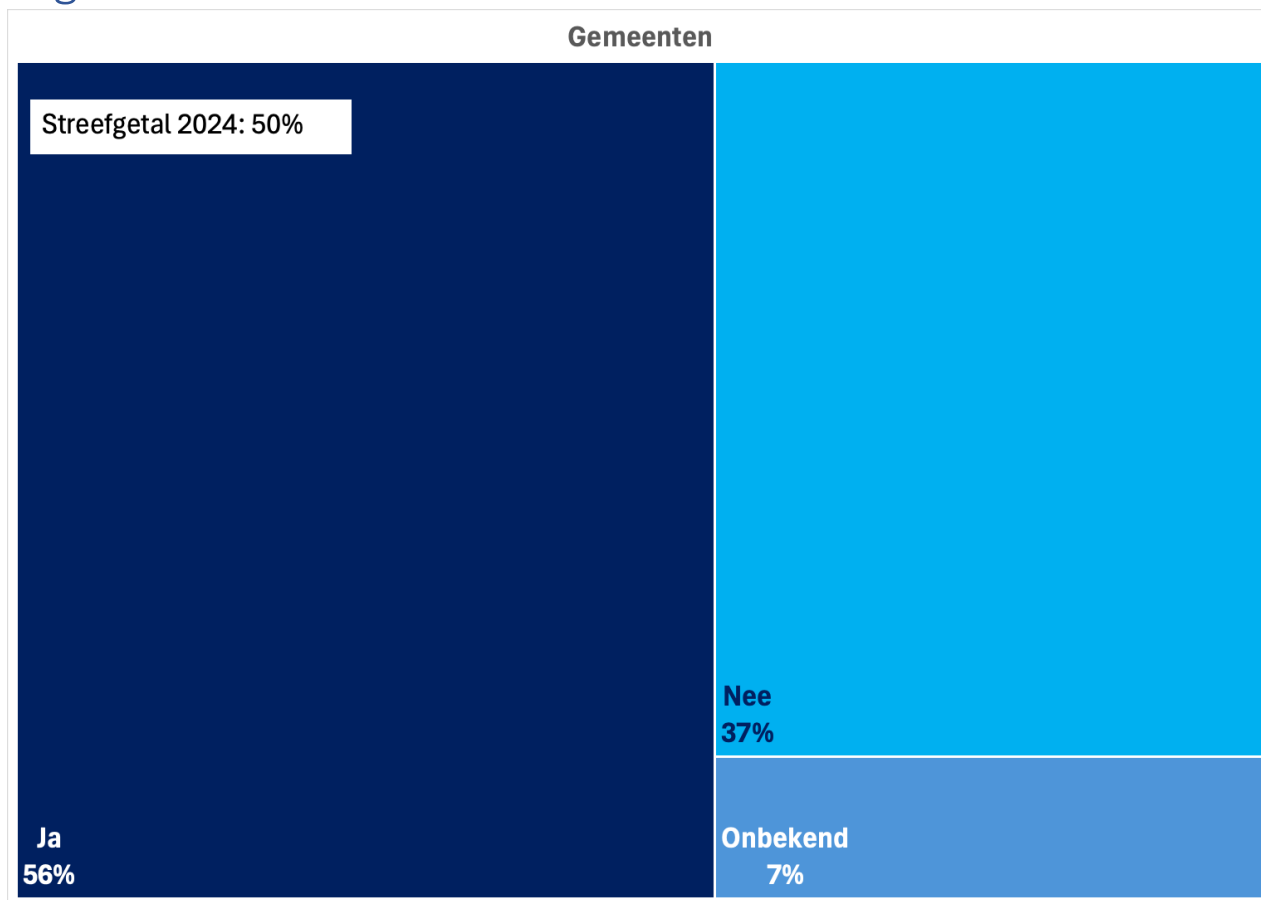
In januari 2023 kwam het Advies College Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) met een advies over het bewaren van chatberichten. Dit advies herhaalde niet alleen wat de Archiefwet al lang verplicht, namelijk om alle relevante informatie ongeacht de vorm te bewaren in een dossier, maar maakte nog duidelijker wat het belang is van tekstberichten in een cultuur waarin steeds meer wordt getekst. Bewaren is dus het advies!

Opvallend aan de grafieken is dat bij gemeenschappelijke regelingen 43% aangeeft hier niets mee te gaan doen, ten opzichte van 13% van de gemeenten. We hebben u om uw beweegredenen gevraagd. Gemeenschappelijke regelingen geven vaak terug dat zij de chatberichten als interne communicatie zien die niet extern gedeeld hoeft te worden. Interne communicatie kan echter ook relevant zijn, denk aan uitslaande branden of epidemieën, waarover later door inwoners gevraagd wordt wat door wie besloten is.

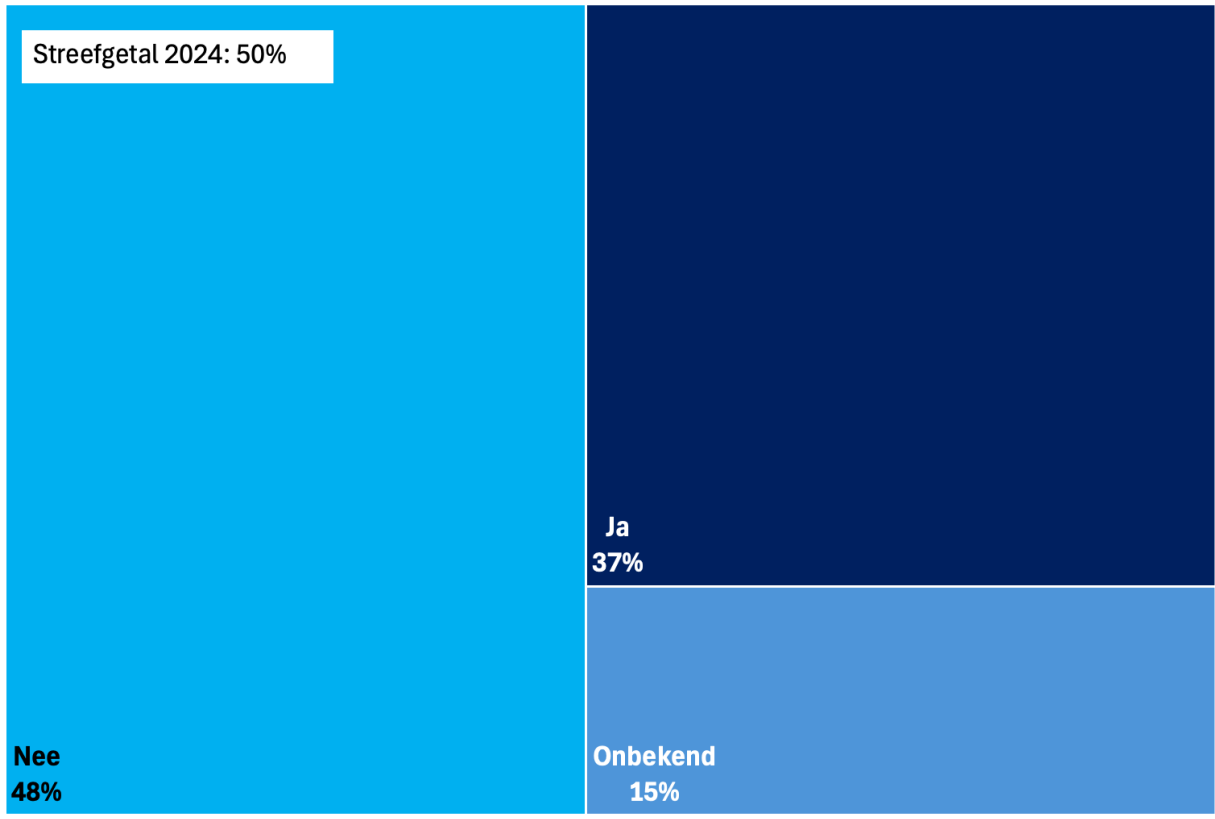
**“Wij communiceren niet met de burger via tekstberichten.” -
Gemeenschappelijke Regeling**

16. Heeft u een informatiebeheerplan in uw organisatie?

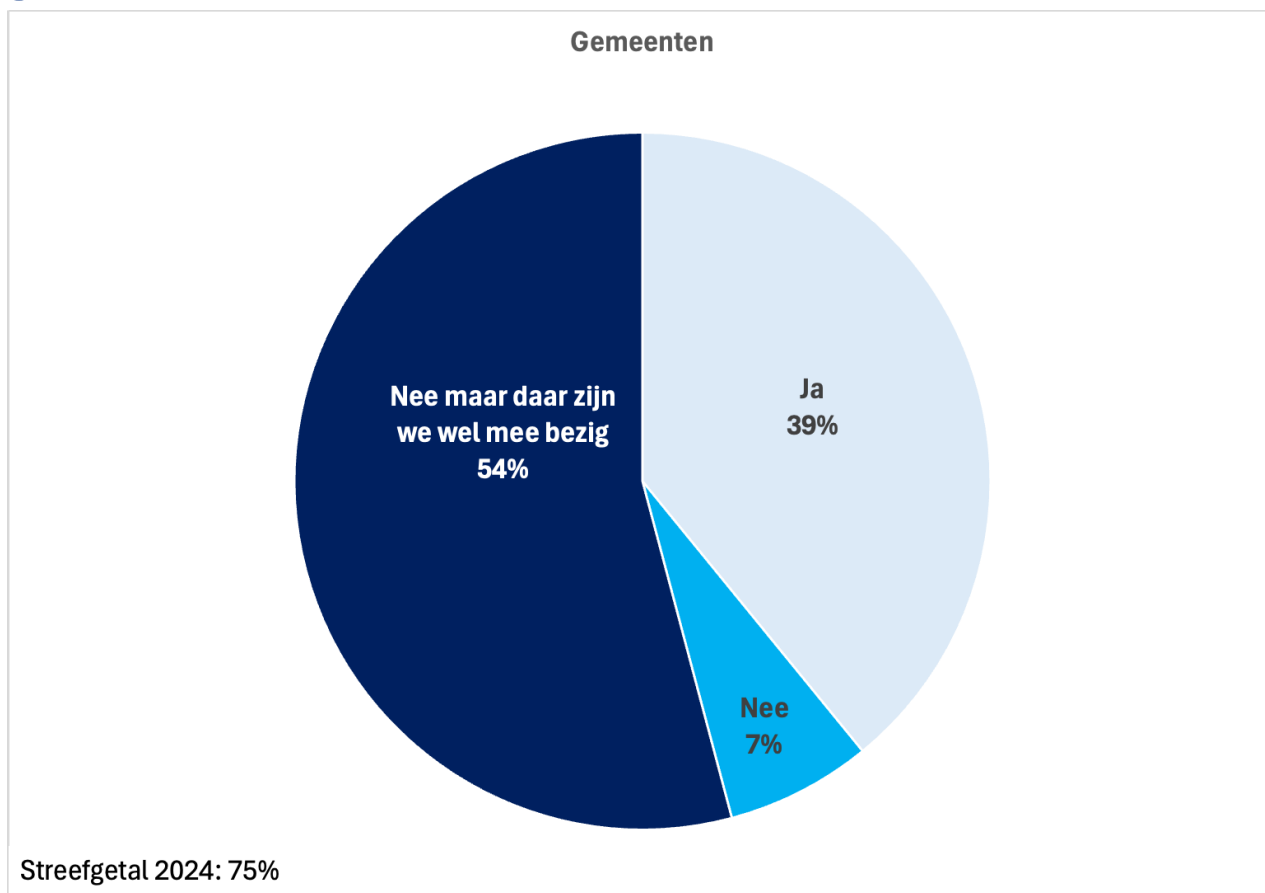

Een informatiebeheerplan bestaat minimaal uit inzicht in werkprocessen, proceseigenaren, in welke applicaties welke data/documenten staan en hoe het beheer geregeld is. Een informatiebeheerplan zorgt voor sturingsgegevens in een organisatie, net als een projectplan en nulmeting. Het maken en onderhouden van zo'n plan is in het meerjarenplan van de VNG genoemd als minimale eis om grip te krijgen op informatiehuishouding. Gemeenten voldoen met 56% aan het streefgetal voor 2024. Voor gemeenschappelijke regelingen houdt de VNG workshops om binnen de termijn van enkele maanden een informatiebeheerplan op te zetten. Met 37% blijven gemeenschappelijke regelingen achter op het streefgetal.

Gemeenschappelijke regelingen

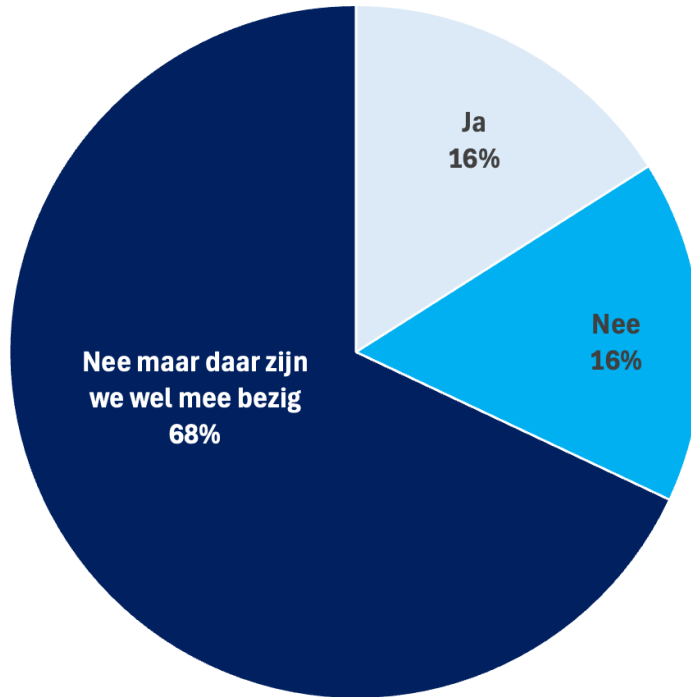

17. Heeft uw organisatie een kwaliteitssysteem in gebruik?

Om te controleren of de kwaliteit van de informatie op orde is wordt een kwaliteitssysteem gebruikt (zoals vastgelegd in artikel 16 van de Archiefregeling). Naast KIDO en KIDO-light die vanuit VNG zijn ontwikkeld, gebruikt u ook eigen kwaliteitssystemen. De percentages blijven echter achter, zowel bij gemeenten (39%) als bij gemeenschappelijke regelingen (16%). Hoopvol is dat 54% van gemeenten zegt ermee aan de slag te zijn en 68% van gemeenschappelijke regelingen.

Gemeenschappelijke regelingen

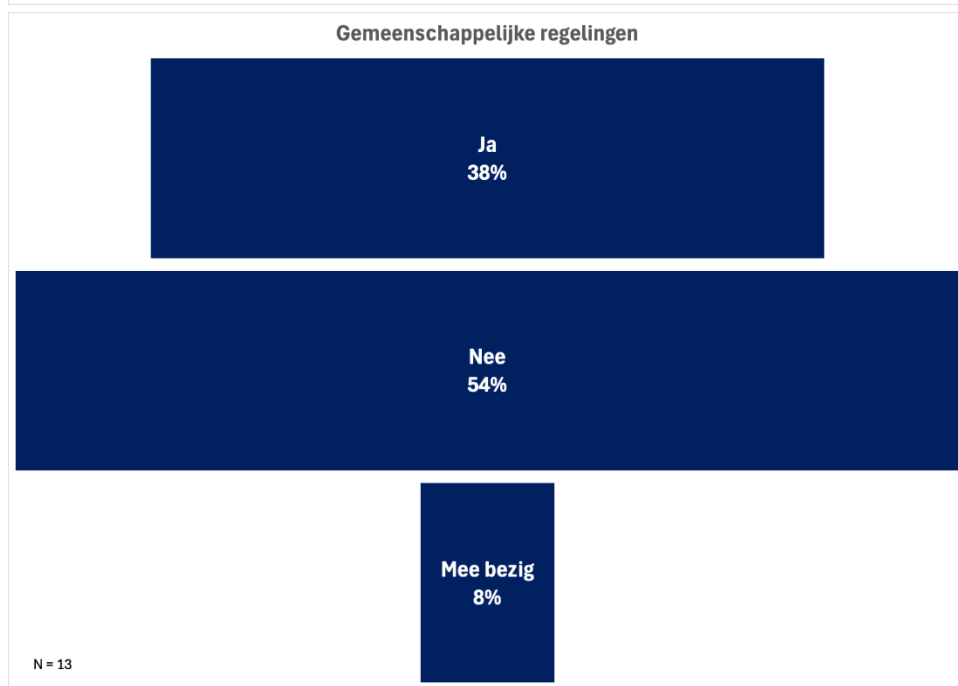
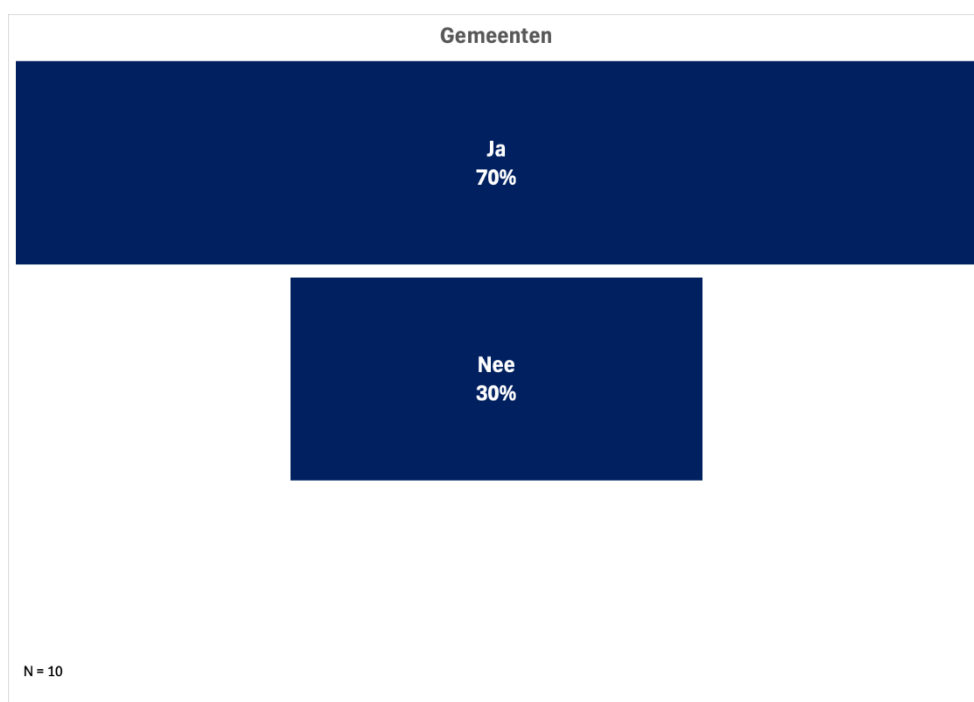

Streefgetal 2024: 75%

18. Heeft u tooling ten behoeve van anonimisering?

De vraag stelden we bij de monitor in 2024 voor het eerst, een antwoord was niet verplicht. Anonimiseren is een belangrijk onderdeel van het proces om documenten openbaar te kunnen maken. Het wit of zwart maken van persoonlijke gegevens als naam en telefoonnummers is cruciaal geworden.

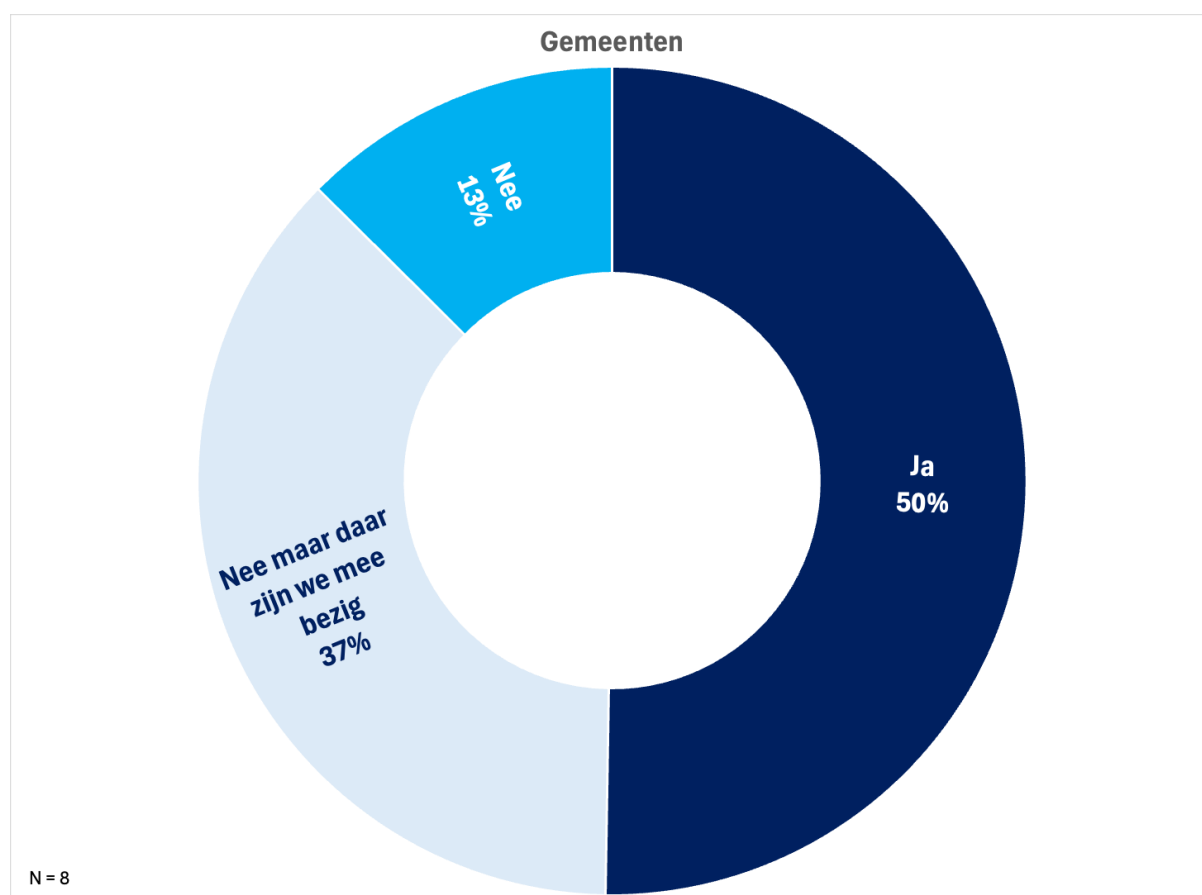
Deze vraag is slechts door 10 gemeenten en 13 gemeenschappelijke regelingen beantwoord. Dit geeft een beeld van alle organisaties. Wel zien we hier weer duidelijk dat gemeenten (70%) vaker de techniek hebben ook omdat zij veel meer Woo-verzoeken ontvangen.

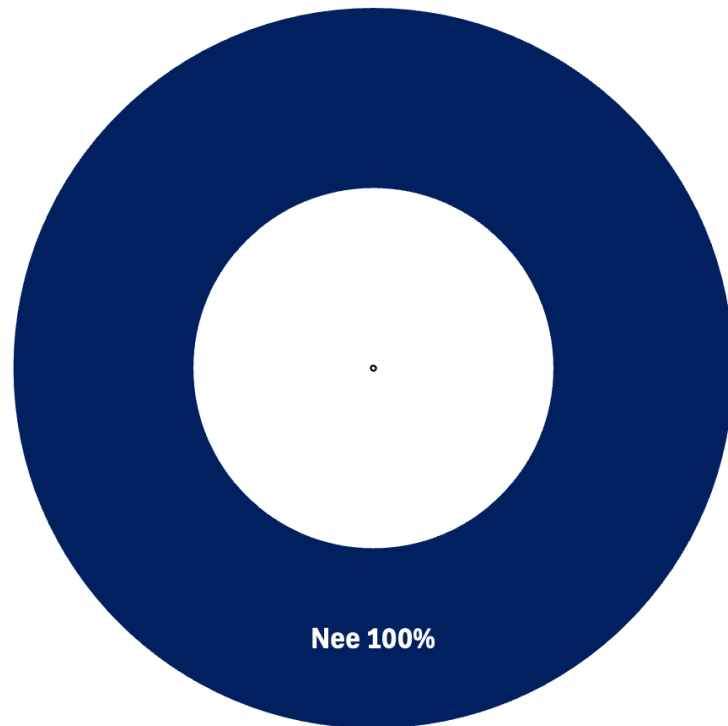
19. Heeft u een enterprise search tooling om uw gehele informatielandschap te kunnen doorzoeken ten behoeve van onder meer de afhandeling van Woo-verzoeken?

Om Woo-verzoeken snel te kunnen afhandelen is zoeken en vinden erg belangrijk. Enterprise search tooling (het doorzoeken van alle data over alle applicaties heen) is dan een nuttige tooling. Wij vroegen dit jaar voor het eerst of uw organisatie de beschikking heeft over deze functionaliteit.

Ondanks het kleine aantal antwoorden viel ook hierop dat gemeenten voorlopen. Vijftig procent beantwoordde de vraag met ja en 37% zei ermee bezig te zijn. Ook dit is logisch te relateren aan het feit dat gemeenschappelijke regelingen minder Woo-verzoeken ontvangen: 100% gaf aan niet met deze tooling bezig te zijn.

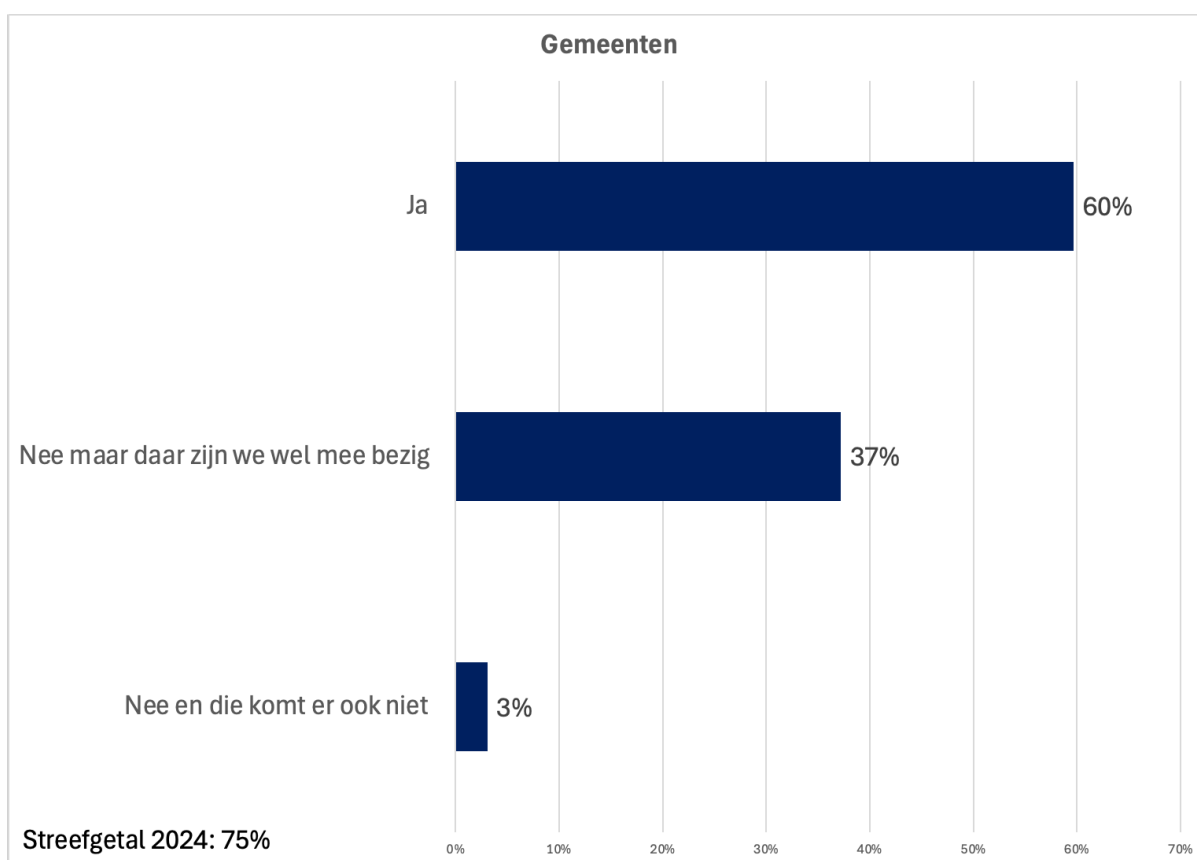
Gemeenschappelijke regelingen

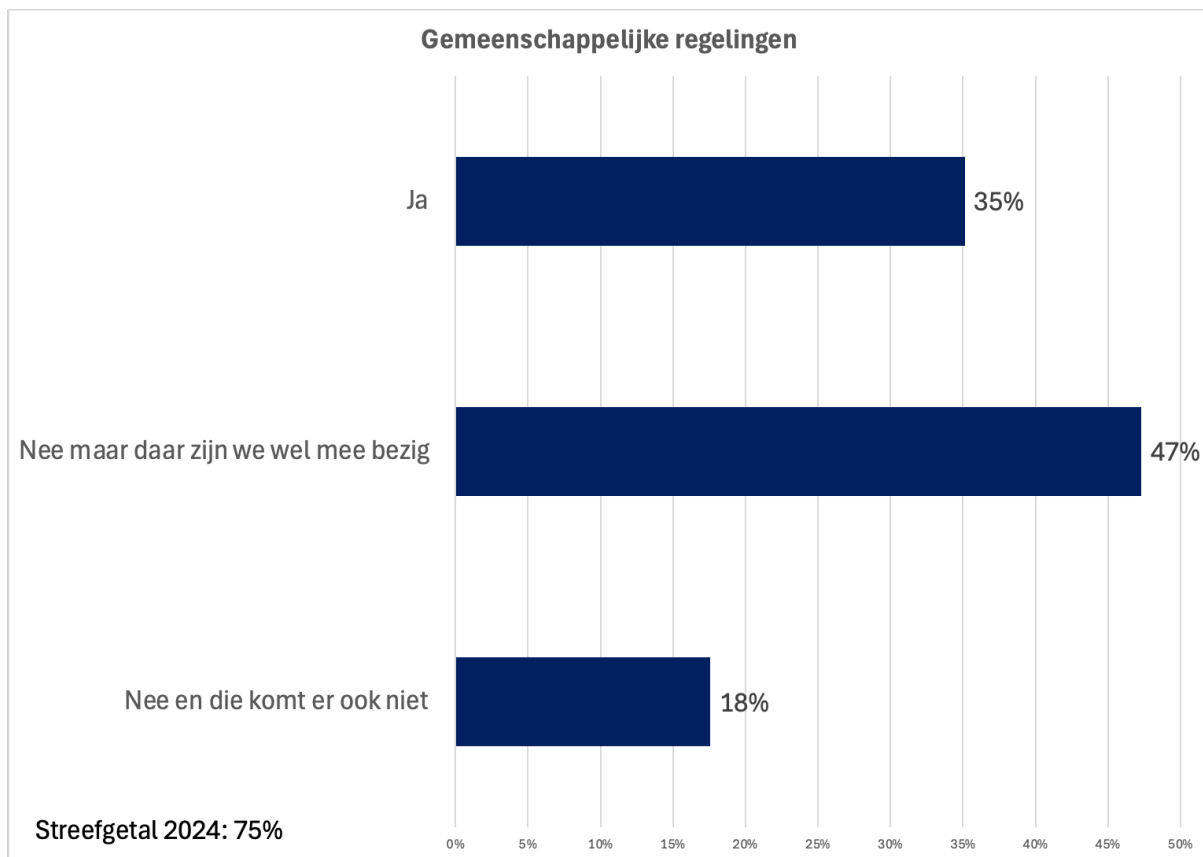

N = 12

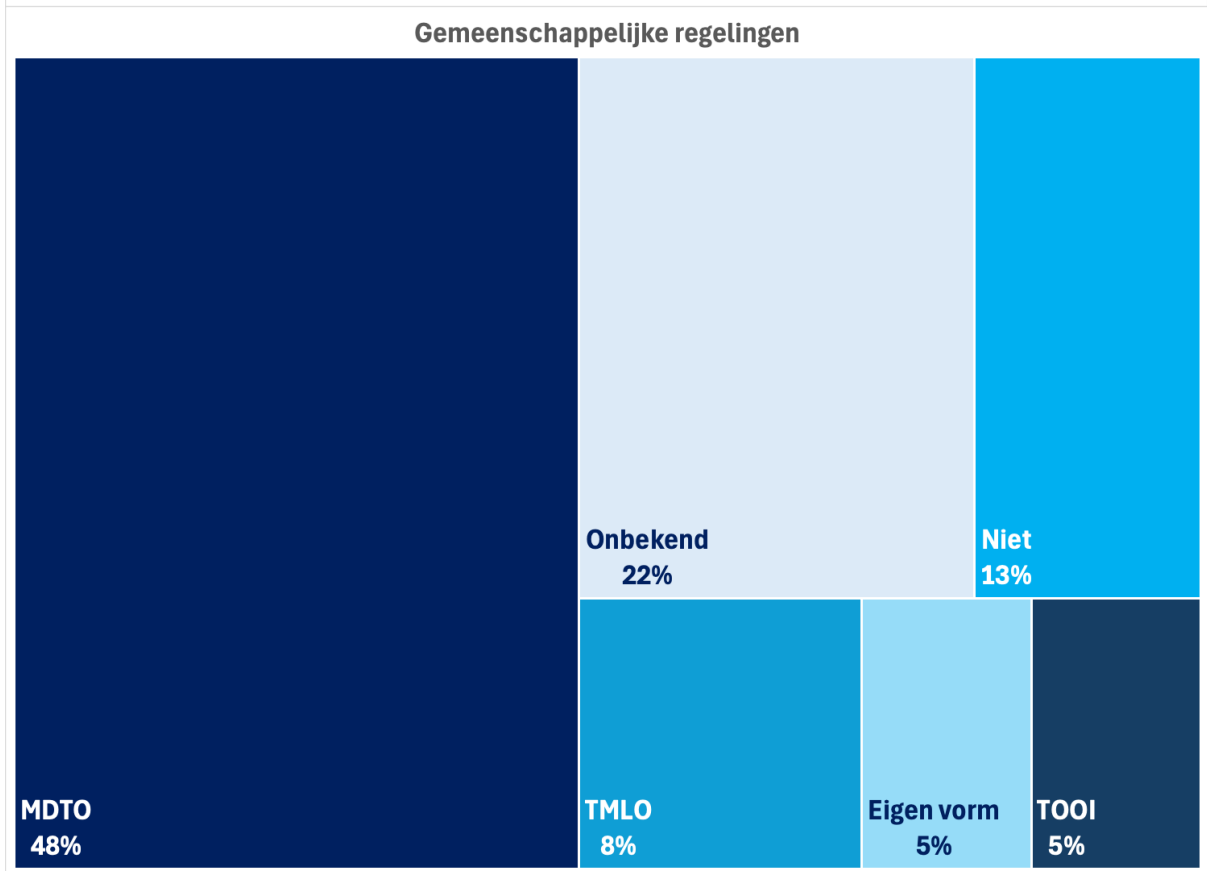
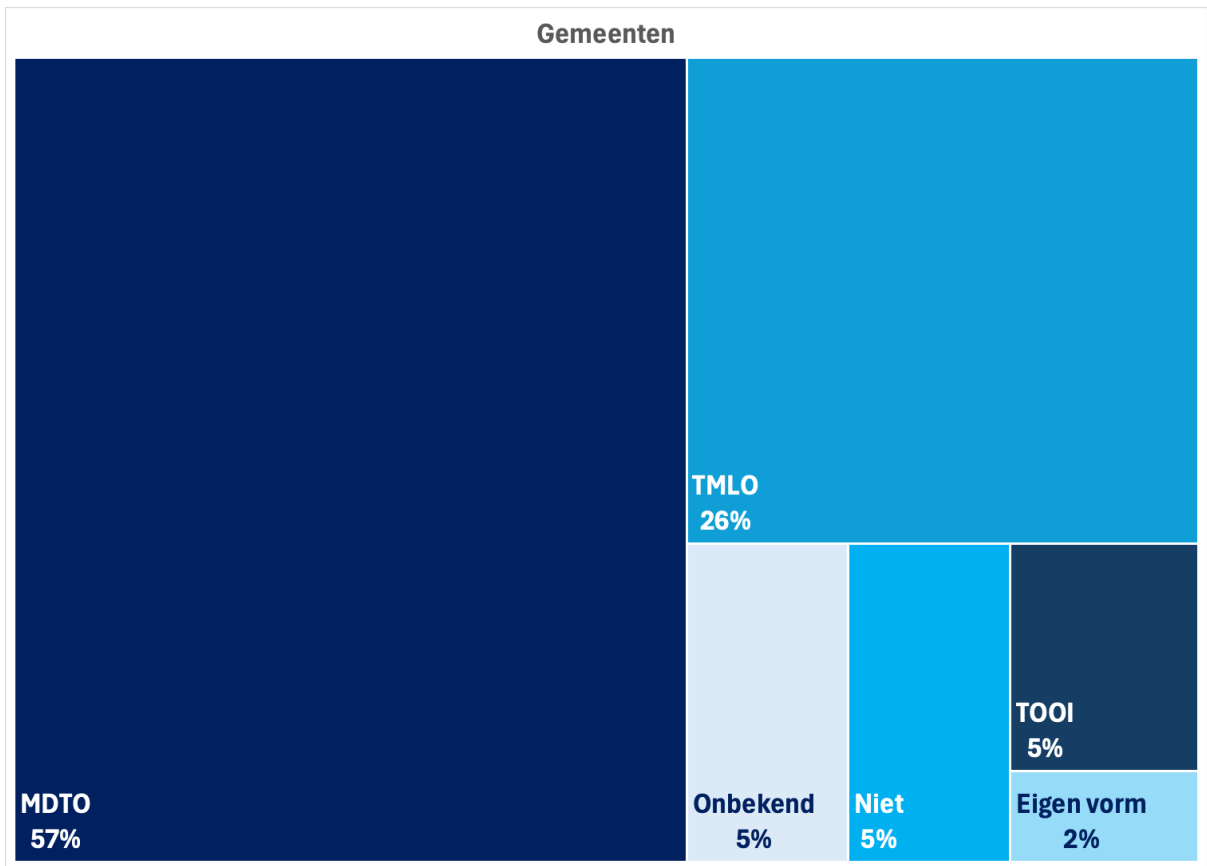
20. Metagegevens zijn belangrijk voor het snel terugvinden van informatie. Zeker voor blijvend te bewaren data. Heeft uw organisatie een metagegevensschema?

Metagegevens zijn ook bekend als labels of tags. De labels worden aan data/documenten gekoppeld waardoor die sneller te vinden zijn. In het meerjarenplan van de VNG zijn metagegevens opgenomen als eis om de informatiehuishouding op orde te hebben. Het streefgetal van 75% is niet gehaald (gemeenten 60% en gemeenschappelijke regelingen 35%), maar ook hier is het goed te merken dat u ermee bezig zijn (gemeenten 37% en gemeenschappelijke regelingen 47%).

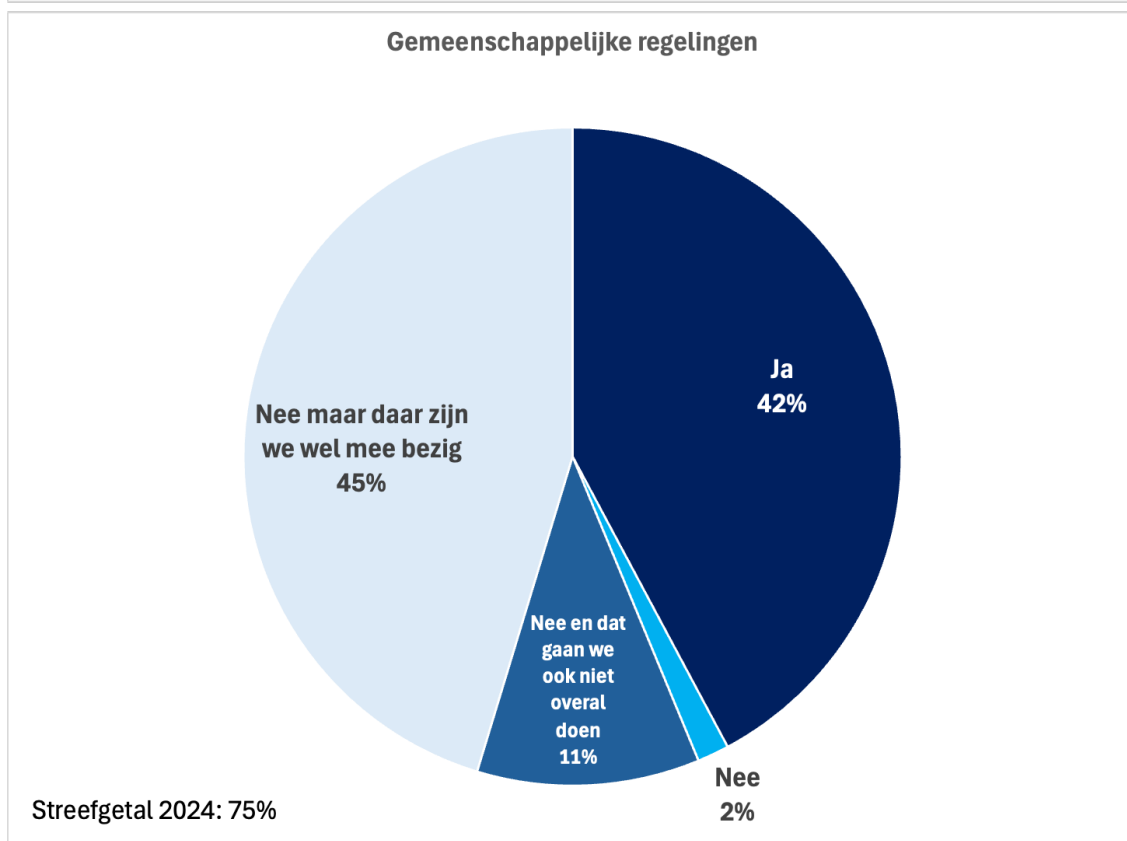
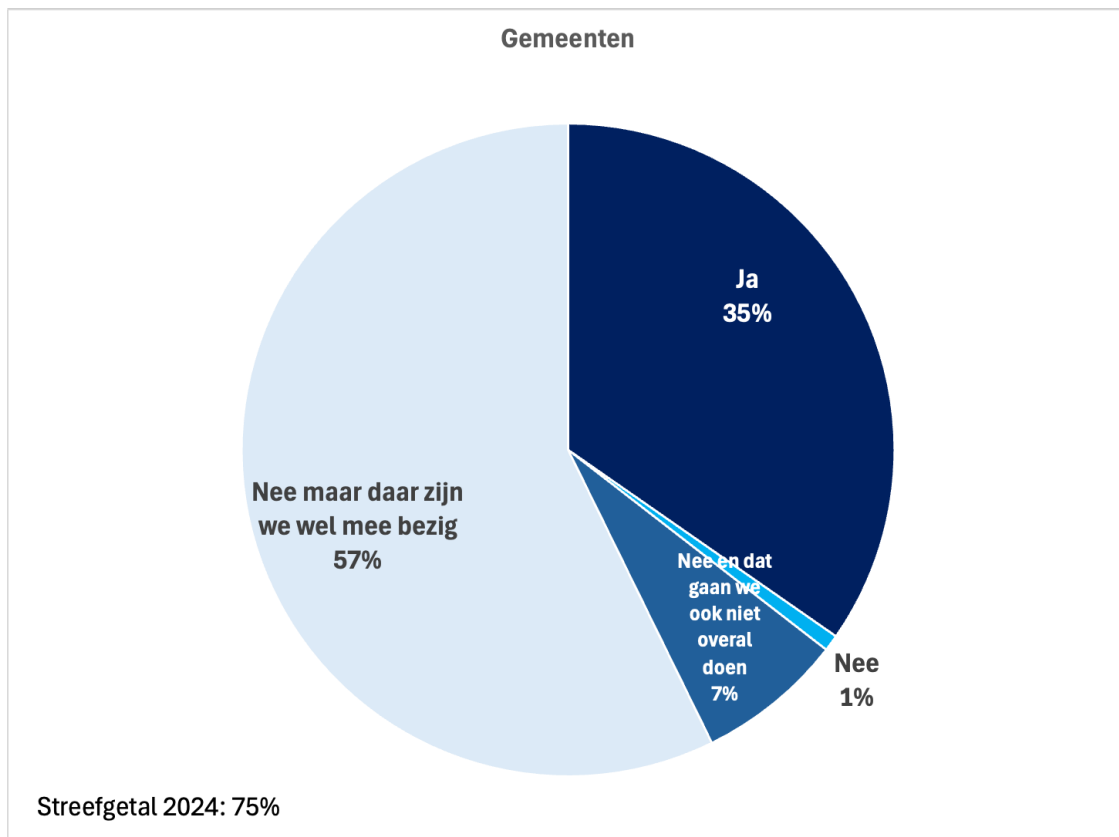

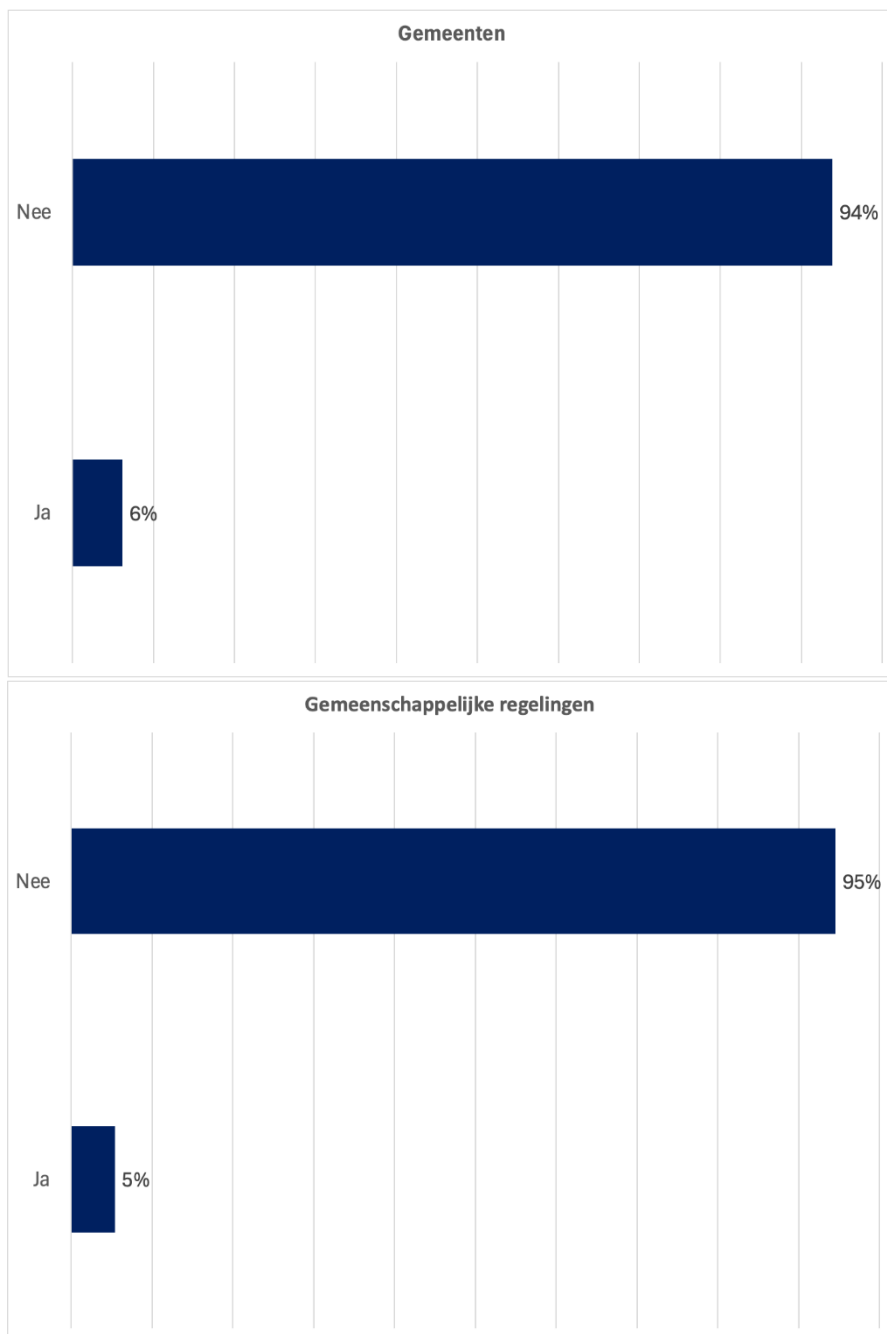
We hebben u ook gevraagd, dat als uw organisatie metadata toepast, welke vorm of schema u dan gebruikt. Metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie (MDTO) is de opvolger van Toepassingsprofiel Metagegevens Lokale Overheden (TMLO) en wordt geadviseerd door de VNG. Thesauri en Ontologieën voor Overheidsinformatie (TOOI) is een metadataschema van de Rijksoverheid. Als we voor gemeenten TMLO (26%) en MDTO (57%) samenvoegen komen we op een mooie 83% voor een door de VNG geadviseerd metadataschema. Bij gemeenschappelijke regelingen zijn die met 56% totaal (MDTO 48% en TMLO 8%) ook in de meerderheid.

We vroegen ook of de metadata toegekend zijn aan elk blijvend te bewaren data/document. Bij zowel gemeenten (35%) als bij gemeenschappelijke regelingen (42%) zitten we nog lang niet op het streefpercentage.

21. ACOI vroeg u: heeft uw organisatie al eens onder voorwaarde toegang gegeven tot niet-openbare informatie (artikel 5.7 Woo)?

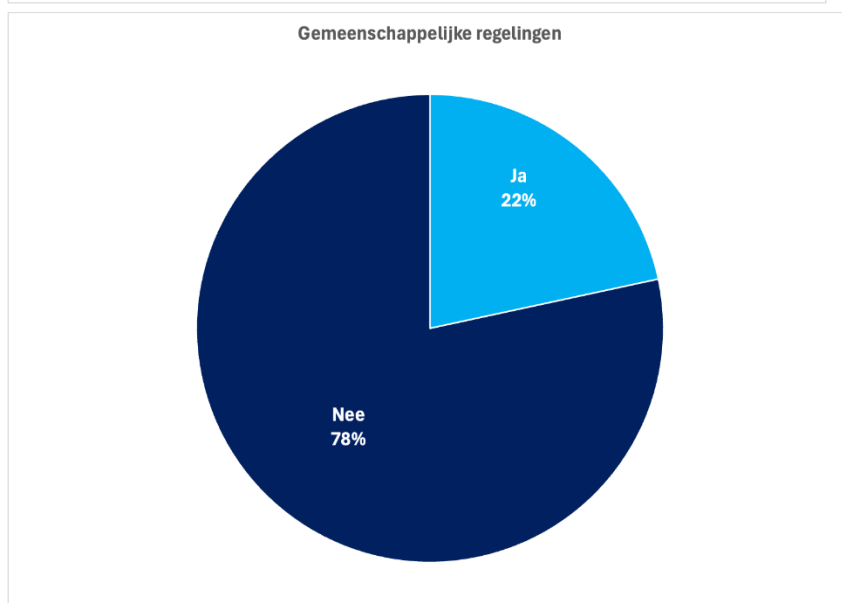
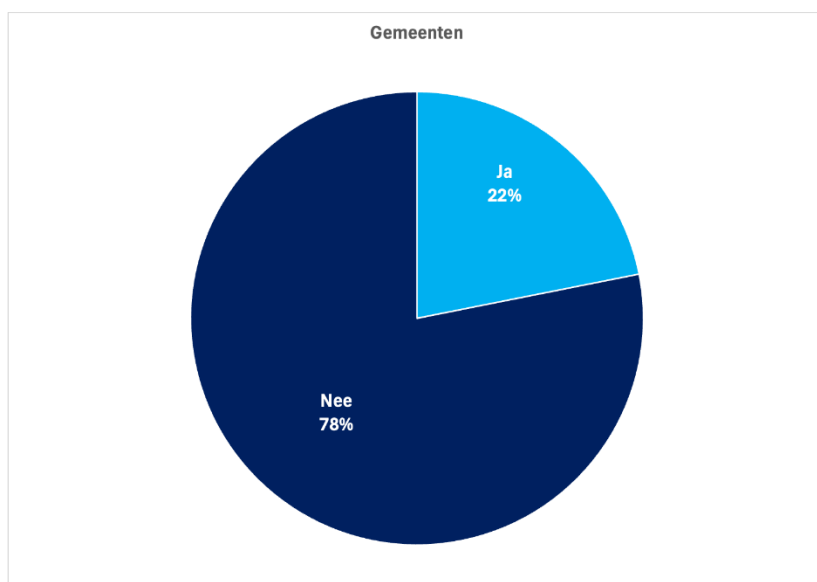

De grafieken tonen dat zowel bij gemeenten (94%) als bij gemeenschappelijke regelingen (95%) en geen toegang onder voorwaarden gegeven wordt.

22. ACOI vroeg: Heeft u algemeen beleid vastgesteld over de wijze waarop de organisatie documenten zoekt voor een Woo-verzoeker?

Denk hierbij bijvoorbeeld aan beleid over de gebruikte systemen en applicaties, de rollen van mensen, het soort zoeksoftware en zoektermen.

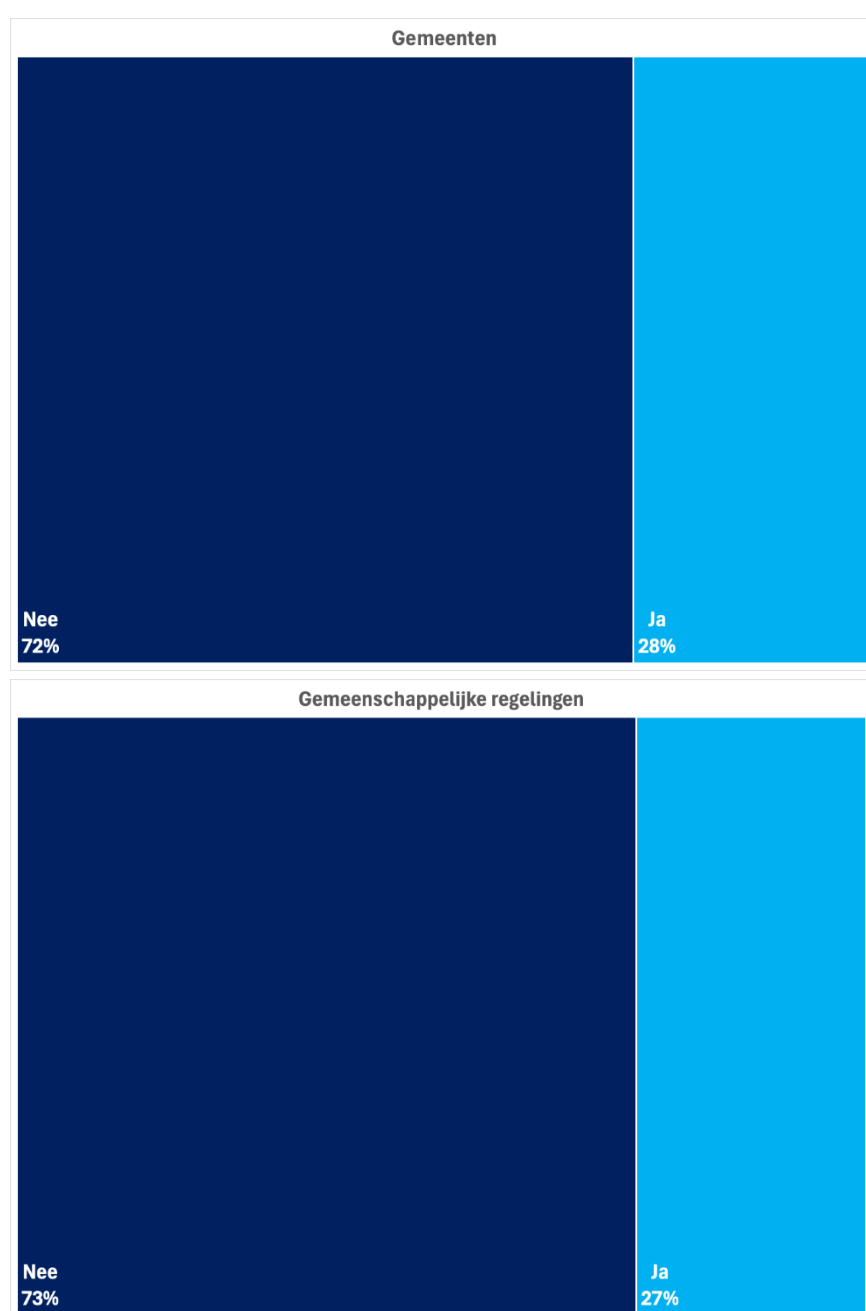
Bij een Woo-verzoek dient u als organisatie ook inzicht te geven in hoe u gezocht heeft. Welke zoektermen heeft u gebruikt, welke applicaties, doorzocht u ook e-mail en tekstberichten? Dit alles is belangrijk om mee te geven aan de Woo-verzoeker. Bij zowel gemeenten als gemeenschappelijke regelingen geeft 22% van de ondervraagden aan dit wel te doen.

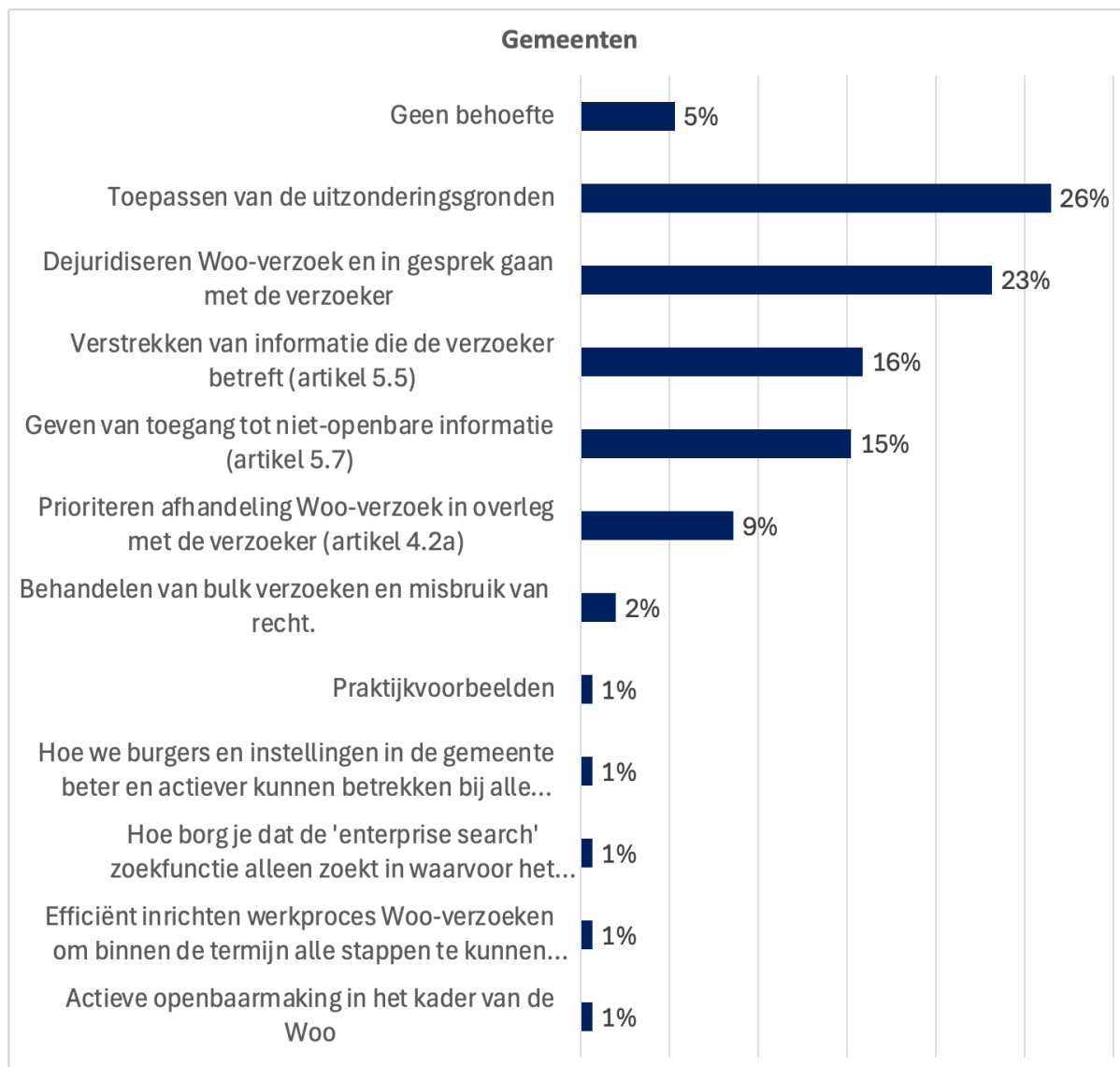
23. ACOI vroeg: Heeft u algemeen beleid vastgesteld over de wijze waarop de organisatie overlegt met een Woo-verzoeker?

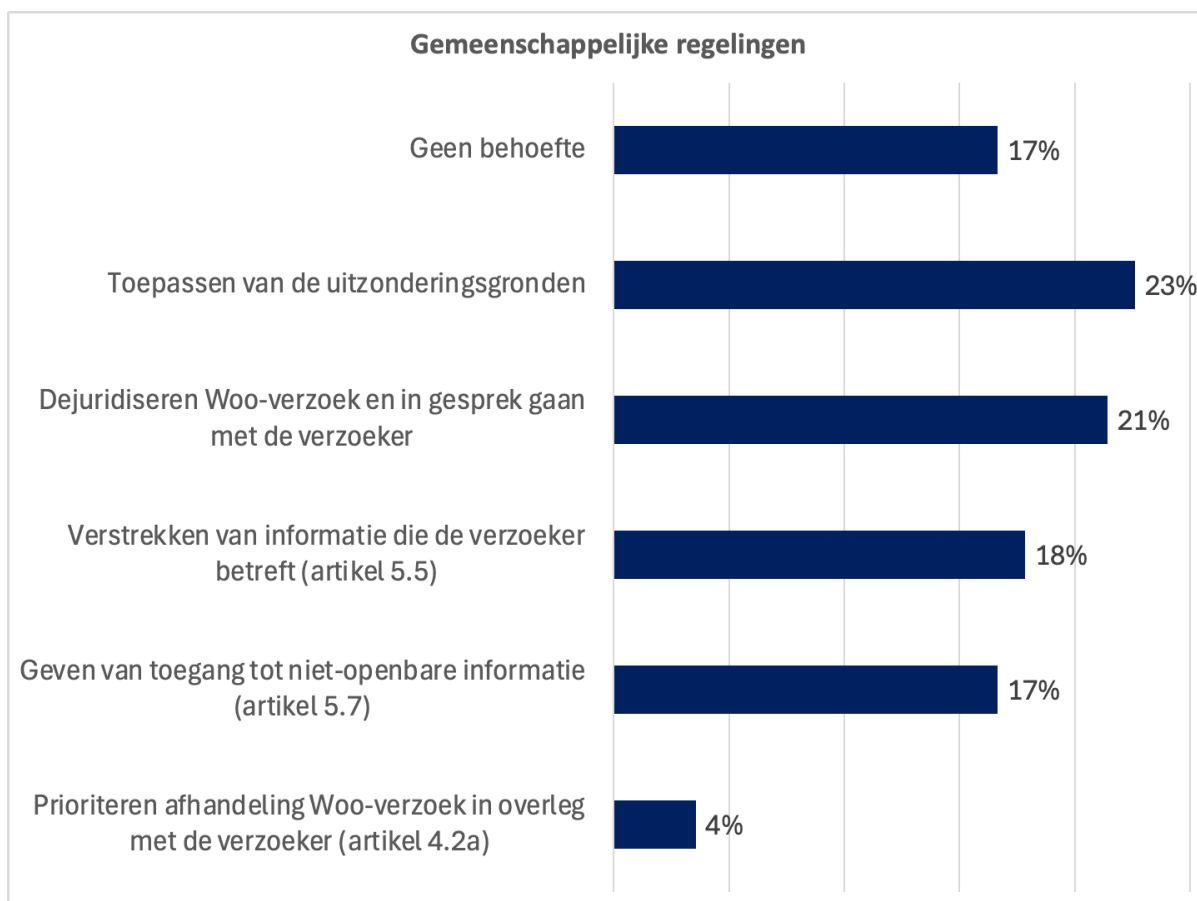
Denk aan beleid met betrekking tot het gezamenlijk specificeren en/of afbakenen van het verzoek, en/of het faseren van het verstrekken van de gevraagde informatie.

Overleggen met de Woo-verzoeker kan leiden tot een ander inzicht. Zo kan een Woo-verzoek een informatieverzoek blijken te zijn (en dus geen vaste procedure en Woo-besluit vereisen). Soms blijkt het klacht en heel vaak is het Woo-verzoek uitgebreid maar is de vraag erachter eenvoudiger, wat minder zoekwerk kost en dus tijds winst oplevert. Allemaal redenen om te overleggen met de Woo-verzoeker.

24. ACOI vroeg u over welk onderdeel van de Woo zou u uw kennis en/of vaardigheden willen vergroten (kies één onderwerp)?

25. Wat kan het programma Grip op Informatie voor u doen?

Het programma Grip op Informatie is sinds 2019 bezig ondersteuning te regelen voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen op (onder andere) het gebied van de Woo. Wij vroegen op welke manieren u die ondersteuning het liefst zag.

Uit de uitkomsten zien we dat webinars nog steeds gewaardeerd worden. We zullen daar in 2024 en 2025 ook weer vaker fysieke bijeenkomsten aan toevoegen.

“Complimenten voor de wijze waarop jullie (Grip op Informatie) informatie verschaffen en praktijkvoorbeelden verzamelen en beschikbaar stellen.” – BEL combinatie